

6th International Accounting Congress of Barcelona (1929) organised by the Association of Accountants of Catalonia

Josepa Alemany¹ , Joaquim Rabaseda²

¹*Universitat Pompeu Fabra (Spain)*

²*Universitat de Girona (Spain)*

jna.alemany@upf.edu, joaquin.rabaseda@udg.edu

Received October, 2016

Accepted December, 2016

Versió en català

Abstract

Purpose: the work presented is a descriptive, contextual and detailed analysis of the activity, and the conclusions developed in the first international accounting conference held in Barcelona. The 6th International Conference on Accounting which took place in Barcelona coinciding with the International Exhibition of 1929, was organised by the *Association Internationale de Comptabilité* of Brussels. This association proposed holding regular meetings to discuss and study technical accounting and economic issues related to that time.

Design/methodology: the originality of the work lies in being an analytical description of the original documents prepared by the Association of Accountants of Catalonia about the conference.

Findings: this study allows redoing assumptions made in previous works, because the documents before this work were contradictory regarding dates, facts and some of the content covered.

Research limitations/implications: the biggest limitation of the work comes from the lack of written documentation existing on this conference.

Originality/value: the present study continues the research on topics of history of accounting in Catalonia. It is expected to complement this work by a deeper analysis of the contents and the topics covered in the papers presented at the conference, and by linking them with the theoretical accounting lines existing at that time.

Keywords: 6th International Accounting Congress, Association of Accountants of Catalonia, Association Internationale de Comptabilité, Universal Exhibition 1929 of Barcelona, Accounting History

Jel Codes: M41, N23, N24

---

1. Introduction

The work presented aims to raise awareness of the 6th International Accounting Congress, which was held in Barcelona in 1929, jointly organised by the Association of Accountants of Catalonia (ACC) (*Associació de Comptables de Catalunya*) and the *Association Internationale de Comptabilité* of Brussels, involving professional accounting organisations in Spain, and it is part of a wider work being carried out by a group of researchers under the auspices of the Catalan Association of Accounting and Management (*Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció*, ACCID). This group of researchers is recovering and studying documents on the Association of Accountants of Catalonia (ACC), which took business from 1924 until 1940. The work presented fits in this framework, which is based on the document "6th International Accounting Congress, organised by the Association of Accountants of Catalonia, Barcelona, November 1929". This document describes the organisation, participants and statutes of Congress, its preparation and its development. The present study includes a summary of the meetings involving congressmen and develops further those aspects that have a greater impact from the point of view of the organisers. Finally, in a different section, we present the conclusions of each session. The document consists of 136 pages, is written in Spanish and respects the original language of authors communication, Spanish and French. The conclusions of each session are written in two columns in Spanish and French. No text in another language has been found. The document ends with a detailed index of the content. The information collected, related to the Congress, has been contrasted with articles on the conference, published in the journal *Organització* by the Association of Accountants of Catalonia.

This work is divided into six sections. In the first, the Congress is framed by doing a summary of the International Congresses of European Accounting organised by the *Association Internationale de Comptabilité*. In the four following sections, there is a description of the Congress and finally, in the sixth section, there are conclusions, limitations of the study and possible lines to follow up, as well as bibliography. Two annexes finished the work, Annex A is the speech of Mr. Fernando Boter in the Fifth Commission session and Annex B a summary of the conference made by Mr. Vidal y Guardiola.

The four sections dealing with the Congress are broken down as follows. In the first section aspects prior to the completion of the Congress are described, such as the organisation, congressmen and the program of activities; in the second section the preparatory aspects of the Congress are described, which are specified in a previous session, on the elaboration of a regulation and the process followed by the formation of committees; and the third section describes the development of the Congress, the inaugural session, working sessions, two lectures and the closing session. The fourth section of the Congress includes the most relevant aspects, such as the development of sections and conclusions of each section.

2. The European International Accounting Conferences (1910-1939)

The 6th International Conference on Accounting was part of the conferences organised by the *Association Internationale de Comptabilité* (AIC) in the period from 1910 until 1939. The first *Congrès International des Sciences Comptables* was held in Brussels during the Universal Exhibition of 1910 and was organised by the *Société Académique de Comptabilité de Belgique* (SACB) and as a result of the Congress the AIC was established. This is considered the first Congress organised under the auspices of the AIC, although the actual foundation of the organisation was made during the second Congress (Lemarchand, Nikitin & Zimnovitch, 2008). From the first Congress until 1939, a total of 10 European International Accounting Conferences were organised according to Félix (2011a).

The Honorary President of the Second International Congress, which was held in Charleroi in September 1911, was Paul Otlet in acknowledgement for his work as founder of the AIC. Otlet's international vision defined the main objective of the AIC as "the unification and internationalisation of accounting systems and financial statements, the adoption of a universal accounting framework, the periodic organisation of international congresses and a periodical bulletin "(Mommen, 1957).

Paul Otlet and Herni Lafontaine (Nobel Peace Prize, 1913) founded, in 1907, the *Union des Associations Internationales* (UAI) which quickly federated the existing most accounting organisations. Contacts between the SACB and IAU are fruitful and a newsletter edited together in 1907, as an example, Gabriel Faure published the article *La classification décimale et son emploi en comptabilité* (Félix, 2012).

Paul Otlet and Henri Lafontaine's system are the parents of Universal Decimal Classification (UDC). Otlet was not only interested in the classification of accounts but also in the organisation of the accounting profession from the international point of view (Rayward, 1991). Both created an extremely comprehensive recording system that exceeds the limits of accounting and that can be applied to other activities, both in economy and other fields, such as the library. Ouriemmi (2015) states that accounting researchers do not know enough of their contributions relating to the accounting decimal plan.

In the second Congress, 21 countries participated. According to the organisers, in this Congress took a decisive step in the unification accepting a synoptic-synthetic Journal book, in which accounts represent an essential synthesis of nature applicable to any financial institution. Congress proposed the use of Esperanto as a language of international accounting and administrative relations (Félix, 2011b).

The third Congress was held in Ghent in 1913 and brought together representatives of 20 countries. The next meeting was held in Luxembourg, but cancelled due to the political situation (Germany invaded Belgium in 1914).

It was not until 1926 that activity resumes. During this year two Congresses simultaneously were, one in Brussels, the Fifth Congress of the AIC and another in Amsterdam, the second Congress of the *International Congresses of Accountants* (ICA).

The fact that there were two simultaneous congresses in time is a reflection of the situation in which accounting associations were then. There were two organisations that brought together different countries and accounting concepts. On the one hand the AIC that grouped countries of continental Europe, such as Germany, France, Italy, Belgium, Luxembourg, Greece and Spain, and in the other hand the ICA, a network which included the United States, Britain, the Netherlands and some Scandinavian countries. The ICA had organised what was considered the first International Accounting Conference in 1904 in Saint Louis (Samuels, 1985) with a strong British presence. Forrester (1992) states that only one non-Anglo-Saxon accountant participated.

The Fifth Congress brings together a total of 16 countries, with a significant participation of the French delegation presented eight of the 20 papers presented. However, Germany was not involved,

nor the periodic exchanges of SACB. In this Congress Otlet presents *L'avenir de la Comptabilité et ses rapports avec les besoins de l'Organisation Mondiale* (The future of the Accounting and its relationship to the needs of the World Organisation), is a testimony to his point of view toward culture, his visionary thinking and openness to the future. The Association of Accountants of Catalonia was present with the assistance of some of its members and its director, Mr. Antonio Planas, was appointed vice president of the Congress (Amat, 2014).

In the fifth Congress representatives Romanians make an effort to try to unite the two meetings in the future, but it was not so and the next Congress of the AIC, the 6th, will be held in Barcelona in 1929, parallel same time the Expo, with a majority interest of continental and Latin countries and a major presence of Latin America. It was also the Romanian delegation, which maintained a good relationship with the ACC, who proposed the ACC to organise the next congress of the AIC in Barcelona (Organització, 1929, pp. 723). The third Congress of Chartered Accountants, ICA, was in New York in 1929.

The seventh Congress of the AIC took place in Bucharest (Romania) to celebrate the 10th anniversary of the Romanian accounting professional organisation.

The following Conventions were in 1935 in Brussels (8th), in Paris (9th) and in Liège (Belgium) in 1939 (10th Congress). In Table 1 can see a chronological summary of meetings organised by two associations: The International Congresses of Accountants (ICA) and the International Association of Accounting (AIC).

Congresses of the <i>Internacional Congresses of Accountants (ICA)</i>	Congresses of the <i>Association Internationale de Comptabilité (AIC)</i>
1904 Saint Louis (USA) (1 st)	
	1910 Brussels (1 st) 1911 Charleroi (2 nd) 1913 Gant (3 rd) 1914 <i>Luxemburg (cancelled) (4th)</i>
1926 Amsterdam (2 nd)	1926 Brussels (5 th)
1929 Nova York (3 rd)	1929 Barcelona (6 th)
	1931 Bucharest (7 th)
1933 London (4 th)	<i>1933 Venice (cancelled)</i>
	1935 Brussels (8 th)
<i>1936 Italy (cancelled)</i>	
	1937 Paris (9 th)
1938 Berlin (5 th)	
	1939 Liège(10 th)
<i>1941 Roma(cancelled)</i>	

Table 1. Conferences International Accounting before the Second World War.

Source: Lemarchand et al. (2008)

The Congress for which the documentation is available are few, a lot has been destroyed during the two wars, the other is very inaccessible. Often the information is contradictory. An example would be an article of Forrester (1992, pp. 544) that refers the work of Most (1962, pp. 181) that discussed the contribution of M. Lucas, presenting the work *Le Cycle Economique* on the Congress in Barcelona, curiously we do not found in the proceedings of the Congress in Barcelona.

However, the organisation of international conferences by the AIC, regardless of the number of attendees, marking the birth of the internationalist concept of accounting in Europe and the realization of the objectives proposed by Paul Otlet.

3. Organisation of the Congress

The Congress was organised in a Committee of Honour, an Organising Committee, a Sub-Committee of Madrid, a list of gentlemen congressmen and several guests of honour. Following each of them is detailed.

3.1. Honorary Committee, Organising Committee and Sub-Committee Madrid

The Honorary Committee consisted of 17 Honorific Gentlemen and 13 Distinguished Gentlemen. The first went from the President of the Council of Ministers and five ministers, Captain General of Catalonia, and the mayors of Madrid and Barcelona, to the Chief Justice of the Treasury and the Chairman of the Higher Banking. The Distinguished Gentlemen ranging from the President of the Spanish Overseas Trade Board and the Inspector General of Accounts to the directors of the Higher School of Commerce of Madrid, Barcelona and Bilbao, to the President of the Academy of Jurisprudence and Legislation.

The Organising Committee, their mandate was to study the most important and urgent international issues raised at that time, and selected issues, which, grouped by sections, constituted the Congress program as will be seen later.

The Organising Committee, in terms of its organisation, was formed by 19 members, in which there were two presidents, Mr. Andres Bausili Sanromà, President of the Association of Accountants of Catalonia (ACC) and D. Salvatore Bruno, President of the *Association Internationale de Comptabilité* and President of the Complementary Royal College of Palermo. Of the four vice presidents were there, we can highlight D. Jose A. Vandellós, President of the ACC, Mr. René Delaporte member of the *Institut de Diplômés Officiels de Comptabilité* of Paris and Juan D. Dumon, President of the *Société Académique de Comptabilité* of Belgium and Vice President of the *Association Internationale de Comptabilité of Brussels*. Were also member, the Treasurer, José Estragués, a Secretary General, Manuel Francitorra a Vice Secretary General, Frederic Padrós Muns, and 10 members, among others, had Rafael Gay de Montellà and Juan Caralt Roca, 2 Belgian vocals, Nestor Paquet, Vice President of the *Société Académique de Comptabilité de Belgique* and Jorge Denhaene, who was the Secretary General of the *Association Internationale de Comptabilité* and a French member, L. Maurice Cuilhé.

The Sub-Committee of Madrid comprised by four members: the President, the Vice President and two vocals. The President was Julio Zarraluqui Martínez and the Vice President, Rafael Pérez Barrera, both were State Accounting Experts.

3.2. Congressmen and Guests of Honour

The list of delegates is broken down by countries participating, in the act of Congress were 18, which are detailed in Table 2.

Country (*)	Congressmen	Commissioner General	Trustees	Others
Germany	1			
Argentina	1	1	3	
Belgium	4			3 (Partnerships)
Brazil	5	1	2	
Colombia	1	1		
Cuba			2	
Chile	1		2	
United States	2			
France	25(a)	1	11	
Great Britain	1			
Greece		1		
Italy	4	1	8	
Luxembourg		1		
Mexico		1	2	
Portugal		1		
Puerto Rico		1		
Romania	2	1		
Spain	127		29 (b)	
Total (= 18 Countries)	174	11	59	3

(*)E. E. Felix says there were 14 countries who announced their participation, but four of them desisted (Germany, Brazil, Hungary and Switzerland), neither Hungary nor Switzerland are available in the documentation of the Congress. Forrester (1996) indicates that there were 14 participating countries, 150 delegates, five governors and 60 professional associations.

(a)From the 25 congressmen from France, two were individual members, the other were groups and associations. It was the largest representation after the Spanish. Interestingly, E.E. Felix (2012) indicates that the French delegation was present and was the largest, with 6 people. However, according to Lemarchand et al. (2008), took part 26 accounting organisations headed by Mr. Alfred Barran, who was the Commissioner General and a group of companies, mostly newspaper publishers and business professional accounting machinery, were sponsors of the Congress. But in the list of the congressmen we have not been able to find any company name. Also participated six delegates led by René Delaporte, according to Delaporte (1930) referenced Lemarchand et al (2008).

(b) Went from the Rotary Club to the Bankers Association of Barcelona and the Book Official Chamber (*Camara Oficial del Libro*).

Table 2. Participation of the international delegations

The presence of the Spanish Congressmen, according to participant province can be seen in Table 3 below.

Province	Individual Congressmen	Congressmen Groups
Albacete	1	
Asturias	1	
Avila	1	
Barcelona	52 (a)(c)	14
Bilbao		2
Ceuta	1	
Las Palmas de Gran Canaria	1	
Lleida	2 (b)	
Madrid	41(c)	1
Murcia	1	
Palma de Mallorca	1	
Tarragona	2(d)	
Valencia	1	1
Valladolid	1	
Vigo		1
Zaragoza	2	
TOTAL (Provinces = 16)	108	19

(a) Among others, Román Perpiñá.

(b) Georges Llobera and Pablo Viladot from Guissona.

(c) In part, the only congressman women, Enriqueta Pinilla de Heredia, according to the book of the Congress. The Congressman Group is Unión Eléctrica Madrileña.

(d) José Fusté and Francisco Plana, both from Valls.

(e) The journal *Organització*, pp. 736, relates that the President of the Association, Mr. Vandellós at the opening ceremony of the Congress, offers two bouquets of flowers to the only two female delegates registered for the Congress, Ms. Enriqueta Pinilla de Heredia and Ms. Clua Maria Capdevila, *who contributed with their beauty to give sympathetic note of the sessions of the Assembly*.

Table 3. Participation of the Spanish delegation

Guests of honour were the directors of eleven newspapers, without indicating the name of the newspaper.

As aspects to note, firstly, in an internationally level, the high participation of Latin American countries (Argentina, Peru, Chile, Mexico, Colombia, Cuba, Puerto Rico and Brazil), secondly, the low participation of Great Britain, only a congressman, thirdly, no participating countries of northern Europe, and finally, two congressmen of the United States of America.

Moreover, in a Spanish level, it is remarkable the high participation of Catalonia, especially from Barcelona, but also participants from Lleida and Tarragona, and the high participation of Madrid.

3.3. Program

The program of activities of the Congress, which was held in the headquarters of the American Institute of Economics (IEA) in Via Laietana, 28, of Barcelona, during the 8th to the 12th of November 1929, which was detailed below.

- Friday, 8th November 1929 in the afternoon, the congressmen were received at the headquarters of the ACC in the 29 of Avignon street of Barcelona and then, there was the inauguration ceremony in the Hall Centre (*Saló de Cent*) in the City Council of Barcelona.
- Saturday, 9th November the Commission met at IEA and in the afternoon took place the first session of Congress.
- Sunday, 10th was a day off.
- Monday, 11th the Commissions met at IEA and in the afternoon session took place the 2nd session of the Congress.
- Tuesday, 12th the Commissions met at IEA. In the afternoon there was the 3rd session of the Congress at the IAE and the closure act was in the *Saló d'Actes* of Press House of the International Exhibition of Barcelona.

Three visits were organised for delegates. The first visit was to the International Exhibition of Barcelona before starting the Congress, according to the journal *Organització*. Another visit to the car factory *Hispano Suiça SA*, and third to the textile factory of *Espanya Industrial*. They also took advantage to go to Montserrat (Catalan Monastery near Barcelona). The lecture by D. Miguel Vidal y Guardiola, from the Chamber of Commerce and Navigation, entitled *Relations of interdependence between progress and perfecting accounting tax systems* was held in the headquarters of the Barcelona Provincial Council. A second lecture by Don Pedro Gual Villalbí, was given at *Fomento del Trabajo Nacional* without indication of the title, and another, which only is referred in the magazine *Organització*, by Mr. Paquet, about *Concept of Account* at the Hall of the Press House Exhibition.

4. Preparation of the Congress

The organisers were very active in order to carry out the necessary permits to organise the Congress. According to the journal *Organització*, this was the most difficult task of all who were entrusted to the Executive Committee. The law obliged to apply the relevant permission from the Spanish Government. They had to make three instances, because all of the above were misled, "*perhaps because we did not know exactly what it was that the Ministry had to grant us the necessary authorization; but finally, after many negotiations, appeared one day in the Gazette awaited R.O. (Real Order) authorized us to meet him, issued by the Ministry of Labour. This setback private to intensify the propaganda in Spain..... was spreading the idea that our Congress, despite having an international character, wearing a rather exclusive and localized guidance in our land (Catalonia).*" (*Organització*, pp. 731-732).

4.1. The preparatory session

The session of the Congress was made Friday, 8th November at the headquarters of the ACC, Duke Victoria street, 15, first floor, of Barcelona (new address). Attended by the President of the ACC, the President of the Organising Committee and seven members. They chose Mr. Bausili as the President of the Congress and as Secretaries, Mr. Padrós and Mr. Francitorra. The organisation and acts of Congress, as well as the names of congressmen who integrated the different committees, were presented. It also approved the Regulation of the Congress that had been prepared by the ACC.

4.2. Regulations and Rules Committees

During the session, the Regulation of the Congress, that had been elaborated by the ACC, was approved. The Regulation consisted in 10 chapters and 10 articles. Each chapter had an article and each article had one or more sections. The chapters were as follows:

I. Questions to deal with. In Article 1 paragraph a, six key issues were defined to be treated in the Congress, and subsequently constitute the Committees (Art. 5a). The topics were:

- Study and establishment of Balances types for industrial and commercial enterprises.
- Procedures and elements to take into account to establish the cost price.

- Agencies to verify the administration and the accounting of the companies. Regime of trust companies. Accounts Commissioners and *Chartered Accountants* (original in italics).
- The accounting in corporations of Public Law.
- The setting of an accounting doctrine.
- The accounting expert in their international relations.
- General issues.

It was allowed to deliver proposals to the General Secretariat until 24 hours after the conclusion of the opening session, when the topic is related to the essential ends of the Congress, presented in writing, specific conclusions and whenever there was an agreement with the Bureau (Art. 1b).

II. The members and their order. Enrolment was necessary to be a member of the Congress, as for entities and as for individuals, and issues of priority were placed by alphabetic order.

III. The languages used. The languages of the Congress were: Spanish, French and English. No results of presentations in English, Catalan was forbidden.

IV. The Bureau. The Bureau of the Congress was constituted by the Presidents elected directly by the Congress in the preparatory session and with secret vote, by the Vice Presidents and Secretaries appointed by the Presidents and by the Secretaries of the Committees.

V. The Committees. In the preparatory session, after the President election, came to elect the Committees in a secret ballot. They defined seven Committees which corresponded one for each one of the seven topics to be covered in Article 1, and an additional one for the general issues (Art. 5). Each one of the Committees consisted of five congressmen who designated a President and a Secretary before the inaugural session (Art. 5b). Their task was to exam the topics and the preparation the Congress papers (Art. 5c). Committees could apply for an opinion to any member of the Congress.

VI. The General Secretariat. The President appointed the Secretary General of the Conference which take care of the general coordination of the Congress.

VII. The plenary sessions. The plenary session begins with the reading of the order of the day accorded by the Bureau. Each subject was discussed in a general and particular debate, admitting two alternating turns pro and against. The President could extend the discussion turns, exceptionally (Art. 7b). The expositions could not be longer than fifteen minutes and each speaker could do only one rectification for no longer than ten minutes. Interventions in support of amendments had the same time. The ones which had not answered to allusions are no longer than five minutes (Art. 7c). Discussions finished with the summary of the President and the reading of the conclusions adopted (Art. 7d).

VIII. Acts. Congressmen involved in a plenary session of a Committee had one hour to handed to the Secretary General a summary of his speech to be included in the proceedings (Art. 8a). The Secretary General was the depositary of the Acts from the plenary sessions and the committees.

IX. Voting. The agreements took place in a relative majority of votes, they were nominal, and the President who solved in case of a tie. The collective representation of each congressman would have only one vote.

X. Interpretation of the Regulation. The President of the Conference was who had to interpret the Regulation.

5. Development of Congress

The Conference began with an opening session, was developed in accordance with the program and statutes, in seven different thematic sections, and ended with the closing session. They point out the lectures given by Mr. Paquet and Mr. Vidal y Guardiola.

5.1. Opening Session

The inaugural session was held at the Hall Centre (*Saló de Cent*) of the Town Hall and was chaired by the Rector of the University, Dr. Don Eusebio Díaz, who represented the Minister of Public Instruction and Fine Arts. It was attended by the President of the Congress, the President of the Provincial Council, the delegate of Finance, a representative of the Civil Governor, the Deputy Mayor

for Social Policy Officer, on behalf of the Mayor, a representative of the High School of Commercial Studies, the delegate of the Exhibition Committee and President of Accountants of Catalonia.

Besides also occupied important positions the President of the *Fomento del Trabajo Nacional*, representations of Official Cameras of Trade and Industry, Consular Corps, the Academy of Scientific Companies, the Association of Commercial Agents, the Association of Chartered Accountants of Bilbao. At International level, took part delegates of Corporations of Germany, Argentina, Belgium, Brazil, Colombia, Cuba, Chile, Greece, Luxembourg, Mexico, Portugal, Puerto Rico, Romania and other countries, as well as all the Spanish regions. They also occupy seats several members of the Bureau of the Congress (sic). Captain General and *Gobernador Civil* excused his absence, according to the journal *Organització*.

5.2. Work Sessions

The working sessions of the first three committees, namely first section, second and third took place in the premises of the American Institute of Economics of Barcelona, the first day of the Congress, Friday. The activity was resumed the following Monday, November the 11th, and met committees fourth section, fifth and sixth on the premises. As an example of the work of the committees can read what Mr Fernando Boter at the session of the Commission fifth said, in Annex A. Finally, the seventh section Committee met on the 12th November in the Hall of the Palace of Agriculture of the Expo. Same day, during the morning was a visit to *La España Industrial, SA.*, according to the journal *Organització*. Management and senior employees of the company accompanied and explained in detail the manufacturing process, from entering cotton raw until converted into pieces of tissue to sending to the centres of manufacture.

5.3. Conference of Mr. Paquet

According to the journal *Organització*, Mr. Néstor Paquet, Vice President of the International Association of Accountants of Brussels gave an interesting lecture on "Concept of the account" in the Hall of the Press House of the Exhibition, on the 12th of November. He spoke at length about the different modalities that characterise the concept of the account in accounting terms, according to the different definitions of different authors, and paying attention, especially, in the contributions of Mr.

Delaporte, congressman stressed. Who intervened by contributing of an historical perspective of the origins of the concept “account” to reach a technical definition of the term.

5.4. Conference of Mr. Vidal y Guardiola

The closing Conference was on November the 11th, 1929, at seven p.m., in the Chamber of Sessions of the *Diputación* of Barcelona, by Mr. Vidal and Guardiola, with the title *Relaciones de interdependencia entre el progreso contable y el perfeccionismo de los sistemas tributarios* (Interdependence relations between the accounting progress and the perfectionism of the taxing system). The President of the Congress, Mr. Bausili, said at the beginning of the Conference, that the findings of Mr. Vidal y Guardiola could be submitted to the International Society of Brussels for purpose in the League of Nations.

Mr. Vidal y Guardiola began his lecture saluting in French to foreign congressmen and asking for dispensation to continue in Spanish. His words began referring to Sir Josiah Stamp saying that all professions have their significance and that the accounting is not small. He finished the dissertation remembering the need to create the existence of an Institute of Chartered Accounts to protect users from an inconsiderate tax regulations and to encourage the disappearance of defrauders.

In Annex B can read the summary of the conference which was published in the book of Acts. In short, every paragraph is referring to some of the ideas and conclusions discussed in Congress.

5.5. The closing ceremony and banquet

Mr. Heredia chaired the closing session, together with Mr. Delaporte, Mr. Alatorre, representative of the Mexican Government, Mr. Leblanc, representing Peru, Mr. Gutiérrez of Colombia and as a Secretary Mr. Francitorra and Mr. Padrós.

Mr. Heredia argued that the State was interested in Officials Chambers, among others existed the Trade and the Accountants. In addition, praising the energy and vitality of the Spanish people to organise and manage the progress of current trade, which crystallised in the magnificent Expo Barcelona.

The ACC gave a banquet in the restaurant *La Pérgola* of the Exhibition to the delegates. Mr. Vandellós, on behalf of the ACC, made the final speech, thanking the participation of delegates and claiming that Congress had been a complete success thanks to the interest and activity of the President and Secretary

of the Congress. The President of Congress, Mr. Bausili, among other interventions, closed the event by thanking the participation of delegates. Mr. Buigas, present at the event, showed delegates the complicated machinery that produced the water and light effects of the Magic Fountain of the Exhibition. The next day, following the journal *Organització*, the *Diputació* of Barcelona flattered the delegates with a trip to Montserrat throughout the day.

6. Sections

The development of the Congress was divided into sections. For each section, which was organised by a committee, there was a plenary meeting. It drafted three documents for each of the committees, as is the book of the Congress. In the first document described the section in question, date and time, the title of each communication, the name and affiliation of the speakers, a summary of each communication, and in some cases, the full paper.

A second group of documents are the acts of the plenary meetings of each of the sections. They were written very detailed, with the date, time and place of the celebration, the names of those responsible, and the interventions of the meeting, were themselves responsible, were the speakers. In some case the speeches are totally or partially transcribed.

The third group of documents are the conclusions of each of the sections. The conclusions were separated by points agreed in each of the sections, double-column, and the text written in Spanish and French.

6.1. Section one. Study and establishment of a balance type

Met on November the 9th in the morning. The President was Fernando Boter. The works presented by the speakers had, as general theme, the study and establishment of a Balance type for industrial and commercial enterprises. These works were the following

- “Study and establishment of a Balance type for industrial and commercial companies” (*Estudio y establecimiento de un balance tipo para las empresas industriales y comerciales*). Speakers: Santiago Codina and Manuel Calleja, Spain.

- “The Rational Balance: what the Balances hidden, what they show. Regulation Projects. Balance type” (*Le bilan rationnel: ce que les bilans cachent; ce qu'ils enseignent. Projets de réglementation. Bilan type*). Speaker: Louis Pourchier of Marseille, France.
- “Unification of Balances”(L'unification des bilans). Speakers: Chamber of Accountants issued from the Superior Schools of Business recognised by the State (*Chambre des Experts Comptables sortis des Écoles Supérieures de Commerce reconnues par l'État*), France.
- “Contribution to the study of the Balance unification” (*Contribution à l'étude sur l'unification du bilan*). Speaker: Trade Association of the Business Employees of Bordeaux (*Chambre Syndicale des Employés de Commerce de Bordeaux*), France.
- “Study and elaboration of the Balance type in the industrial and commercial companies” (*Estudio y confección del balance tipo en las empresas industriales y comerciales*). Speakers: J. Voltas, L. Cuatrecasas and P. Marcé, Spain.
- “Study and project of Balance for industrial and commercial companies” (*Estudio y proyecto de Balance para empresas Industriales y Comerciales*). Speaker: Mr. Manuel Dueñas Bueno, Chief of Accounting of the Spanish Society of Cement Portland “Hispania” (*Sociedad Española de Cementos Portland “Hispania”*) of Madrid, Spain.
- “Study of a balance type for the industrial and commercial companies” (*Étude d'un bilan-type pour les entreprises industrielles et commerciales*) of the Friendly Company of the Accountants Graduates of the Free School of Trade and Accounting of Nantes (*Société Amicale des Comptables Diplômés de l'École Libre de Commerce et de Comptabilité* of Nantes), France.
- “Project of the Balance type” (*Projet de bilan-type*). Speakers: Maurice Lucas of Tahon-les-Vosges, France, member of the Committee of the French Organisation.
- “The Balance type” (*El Balance Tipo*). Speaker: D. Fernando Boter, full professor and former professor of the Commercial Higher Studies of the Mancommunity of Catalonia (*Escuela de Altos Estudios Comerciales de la Mancomunidad de Cataluña*), Spain.

The topic that focused the session was the existence of two diametrically opposed tendencies on whether or not to reach the unification of balances, *either absolute or relative form*. The various proposals were summarised in:

- the possibility of doing balances for different categories of companies, as was done in Switzerland or Spain,
- to do scientifically structured balances or
- balances with a "rapport" to add the features of the companies, and the form or criteria followed.

Mr. Delaporte proposed making various kinds of balances considering whether it was stock clearance balance or management balance, and commented the difficulty in using the criteria of valuation to be followed in each case. Mr. René Delaporte was one of the vice presidents of the congress, lawyer, member of the Institute of Official Diploma of Accounting (*Institut de Diplômés Officiels de Comptabilité*) of Paris, and Knight of the Legion of Honour.

As a summary of this meeting, which was the largest and most contributions were made, the following four conclusions were written:

- The first stated that, considering the great difficulty to establish a Balance type applicable to all ranges of companies, to be stated that the principle that assets accounts were classified according to the degree of availability and liabilities accounts according to the degree of enforceability, and they accepted the schematic formula adopted there.
- The second one, was to recommend that groups of companies with similar characteristics have a similar formula-type of Balance.
- The third and fourth conclusion was referred to the study of accounting terminology and the general rules, as well as the desire that companies submit the same schematic formula of the Balance, for all its successive Balances. Finally, the convenience to add an explicit note in case there was any modification.

6.2. Section two. The cost price

Met on November, the 9th in the morning. Josep A. Vandellós was the President. The work and the speakers were dealt communication aspects of the procedures and elements to take into account to establish the cost price. They were presented as follows:

- “Procedures and elements to take into account to stablish the cost price” (*Procedimientos y elementos a tener en cuenta para establecer el precio de coste*). Speaker: Mr. Santiago Codina, Spain.
- “Procedures and elements to take into account to stablish the cost price” (*Procedimientos y elementos a tener en cuenta para establecer el precio de cost*). Speaker: Manuel Dueñas Bueno of Madrid, Spain.
- “Study about the cost price” (*Étude sur les prix de revient*). Speaker: Lucien Headquarters (Memory presented by the "Union des Groupements Comptables du Midi de la France et de l'Afrique du Nord), France.
- “Procedures and factors to take into account to stablish the cost price”. (*Procédés et facteurs dont il y a lieu de tenir compte pour l'établissement du prix de revient*). Speaker: Maurice Lucas Tahon -les-Vosges, France, Accountant Expert S.C.F.
- “General formula of the industrial price cost” (*Fórmulas generales de precio de coste industrial*). Speaker: Fernando Boter, full professor and former professor at the Commercial Higher Studies of the Mancommunity of Catalonia (*Escuela de Altos Estudios Comerciales de la Mancomunidad de Cataluña*), Spain.
- “The interest of the capital as a factor of the cost price” (*El interés del capital como factor del precio de coste*). Speaker: Fernando Boter, Spain.
- “Procedures and elements to take into account to stablish the cost price” (*Procédés et éléments dont il faut tenir compte pour établir le prix de revient*). Speaker: E. René Delaporte (H.G.C.), France.

The development of this meeting led to an interesting debate involve a high turnout. As a result of this, three conclusions came to:

- The first was that the interests of capital employed in the manufacture have to be recognised directly in the manufacture process.

- The second indicates that the final distribution of the expenses could be done in seven different methods:
  - a percentage of the productive workforce wages,
  - based on hours of direct workforce,
  - according to the total value of materials used and productive workforce wages,
  - according to working hours of the machinery,
  - according to the machinery expenses,
  - according to the division of the different elements involved and
  - the price of the materials, if the materials are “rich”.
- And the third conclusion was that the depreciation accounting has to be made as the manufacturing operations took place.

6.3. Section three. Administration and Accounting of the Company. Trust Companies and External Auditor

Met on November, the 9th in the morning. The President of the section was Mr Andreu Bausili. The papers and works presented were related to the bodies responsible for verifying the administration and accounting of the companies. The Fiduciary Societies Regime, and the External Auditor and Chartered Accountants. There were only two presentations.

- “The Accounting Reviewers in Spain” (*Los revisores de cuentas en España*). Speaker: Spanish Fiduciary Society, S.A. (*Sociedad Fiduciaria Española, S.A.*), Spain.
- “Bodies responsible for verifying the management and accounting of companies. Fiduciary Societies Regime, Accountants and Chartered Accountants” (*Organismos encargados de verificar la administración y contabilidad de las sociedades. Régimen de Sociedades Fiduciarias, Comisarios de Cuentas y Chartered Accountants*). Speakers: Santiago Codina and D. Manuel Calleja, Spain.

During this session, will read a telegram addressed to His Excellency Minister of National Economy in which it requested the creation of the Institute of Chartered Accountants (*Instituto de Censores de Cuentas*). They draw four conclusions:

- The first conclusion was about the need to unify the different accounting systems to facilitate the control of the accounts.
- The second and third conclusions were the convenience to create the Institute of Chartered Accountants, in order to have the maximum authority, personality and independence of the public powers.
- The final conclusion was that the report and the certificate of Balance Corporations and partnerships for action, were obligatory, and for the other companies were a part of the request. It also requested that it be free to choose the auditors, provided they were registered with the Institute.

6.4. Section four. Accounts of public corporations

Met on November, the 11th in the morning. It was chaired by Mr. Juli Zarraluqui. The work of the speakers tried to accounting issues in public corporations, and were as follows:

- “Report about the Communal Accounting” (*Rapport sur la Comptabilité Communale*). Speaker: Georges Barés, President of the Accounting Association of the Bearn and the Basque Country (French) (*Association des Comptables du Béarn et du Pays Basc (Français)*) of Pau, France.
- “The Public Treasury” (*La Hacienda Pública*). Speaker: Mr. Pacífico Gutiérrez Monyoya, delegate of Colombia.
- “Accounting General Intervention” (*Intervención General de Contabilidad*). Speaker: Mr. Eloy Delgado, representative of the State Accountants Body of Madrid, Spain.
- “Organisation of an administrative office and collector of municipal taxes” (*Organización de una oficina administradora y recaudadora de arbitrios municipales*). Speaker: Sr. Vicente Cueto Azcano de Colunga of Asturias, Spain.

- “The reform of public accounting in Romania”. (*La réforme de la comptabilité publique en Roumanie*). Speaker: Dr. V. M. Ioachim, Secretary of the Chamber of Commerce and Industry of Bucharest, Director of the Superior Council of the Body of Accounting Experts and Authorized Accountants of Romania.
- “On the control of the State in the autonomous public organisms and in the companies of mixed economy” (*Sobre el control del Estado en los organismos públicos autónomos y en las empresas de economía mixta*). Speaker: Mr. Rafael Pérez Barrera, Chief of the Accounting of the State, Financial Advisor to the Government Delegation in the National Telephone Company (*Compañía Telefónica de España*) of Spain.

The findings, basically recommendations, were the following:

- The situation and the results of all public accounts (State Departments, local businesses and officially operated) are gathered in an official Centre.
- The use of double-entry bookkeeping for all public bodies.
- The creation of special bodies to develop appropriate technical functions. Mr. Delaporte pointed out to become extended to all countries participating in the Congress.

6.5. Section five. Accounting Doctrine

Met on November, the 11th in the morning. The President was Mr. René Delaporte. The papers and presentations were related to the setting of accounting doctrine. The presentations were as follows:

- “Fundamental principles of Bookkeeping by double entry” (*Principios fundamentales de la Teneduría de Libros por partida doble*). Speaker: Mr. Fernando Gaya, S. J., Spain.
- “Essay on the synthesis of the fundamental principles of accounting science” (*Essai de synthèse des principes fondamentaux de la science comptable*). Speaker: Mr. F. Thevenot, graduate in Law and Accounting Expert of Marseille, France.
- “Establishment of an accounting doctrine. Accounting is science with its own characteristics and delimited field of action, and can be given its clear, proper and precise definition” (*Fijación de una doctrina contable. La contabilidad es ciencia con sus características propias y campo de acción delimitado,*

y puede darse su definición clara, propia y precisa). Speaker: Mr. Salvador Feliu de la Peña of Palma of Majorca, Spain.

- “Report of Accounting Doctrine” (*Rapport sur la doctrine comptable*) Speaker: Mr. Moreau, President of Agricultural Association of Accountants of France and member of the Association of Accountants of the Seine, and Mr. A. Bertran, entitled Accountant Expert of the State, official delegate of France.
- “Positive Tendances of Accounting” (*Tendances positives de la Comptabilité*). Speaker: Mr. Francisco d’Auria, delegate of the Brazilian Institute of Accountants and representative of the class of “*Comptabilistes*” and the Brazilian “*Revista Brasileira de Contabilidade*” of Rio de Janeiro, Brazil.
- “Establishing an accounting doctrine” (*Fixation d’une doctrine comptable*). Speaker: Mr. Mauricio Lucas, Accounting Expert, member of the French Organization Committee, France.
- “Reasoned Concepts of Account Science” (*Concepts raisonnés de la science des comptes*). Speaker: Mr. F. René Delaporte, (H.E.C.), France.

The Congress, facing the three schools of accounting: the personification of accounts, the positive theory and the accrual accounting theory, considering that all agreed on the practical application and only differ in the way of expounding the doctrine, considered that had to continue studies until each school, with good will and ways, reached a general doctrine that unified the three positions and adopted by the exposure of accounting. The conclusions were passed unanimously.

In the discussion of this section, Mr. Fernando Boter make a speech in French on the different accounting doctrines. The speech transcript is included as Annex 1.

6.6. Section six. The accountant and International relations

Met on November, the 11th in the morning, chaired by Mr. Rafael Heredia. The studies were grouped by issues related to Accounting Expert in International relations, and were below.

- “An exhibition of the Paulista Institute of Accounting” (*Una exposición del Instituto Paulista de Contabilidad*). Speaker: Accountants Association Class and Bookkeepers of Sao Paulo, Brasil.

- “The Accounting Expert in its international relations (*El experto contable en sus relaciones internacionales*). Speaker: Mr. Ramón Delgar y Ventosa, Commercial Lawyer and Expert of Barcelona, Spain.
- “Proposal for the creation of the International Accounting Federation” (*Proposición para la creación de la Federación Internacional de Contabilidad*). Speakers: Mr. Rafael Borí and José Gardó, congressmen of Barcelona, Spain.

Mr. Gay de Montella made a speech highlighting the importance of the issues that were discussed at this meeting. Decisions were taken about the ability of the Courts to recognise the certificates on settlements in accounting books of traders and companies, in disputes between different countries, made by professional with recognised title by the State, where the subject of Accounting testing, was. He added that Governments also had to published the previous agreement, and dictate and change the corresponding laws to be applied.

Before finishing the session was a minute of silence as the day of commemoration of the dead of the Great War.

6.7. Section seven. General issues

Met on November, the 12th in the morning. Presided by Mr. Rafael Gay de Montella. The papers and speakers dealt with general issues that had not been included in previous sections, and were as follows:

- “Proposal on the legalisation of the books of Current Accounts” (*Proposición sobre la legalización de los libros de Cuentas Corrientes*). Speakers: Sr. Rafael Borí and José Gardó, congressmen of Barcelona, Spain.
- “Accounting control of companies from the tax point of view” (*El control contable de empresas desde el punto de vista fiscal*). Speaker: Sr. Joaquín Buxó y Abaigar, Intendent Commercial, Mercantile Body of Teachers in the service of the Treasury, Spain.
- “The accounting on loose sheets” (*La contabilidad en hojas sueltas*). Speaker: Mr. Manuel Calleja of Barcelona, Spain.
- One Communication. Speakers: Mr. Santiago Codina, Mr. Rafel Bori, Mr. Antonio Lasheras and Mr. José Gardó of Barcelona, Spain.

- “Depreciation methods by annuities” (*Méthode de dépréciation par annuités*). Speaker in French: Mr. David Stimmelblan, C.P.A. of Chicago, Illinois, United States of America.
- “Communication Concerning Accounting Terminology” (*Communication concernant la terminologie comptable*). Speaker: Jean Dumon of Brussels, Belgium.
- “Unification of accounting rules” (*Unification des règles comptables*). Speaker: Jean Dumon of Brussels, Belgium.
- “Report on the relationship of accounting principles and the tax on industrial and commercial profits in France” (*Informe sobre las relaciones de los principios de contabilidad y el impuesto sobre los beneficios industriales y comerciales en Francia*). Speaker: Mr. L. Maurice Cuilhé, Honorary President of the company "Des Conseils Fiscaux de France" of Paris, France.
- “Accounting and business rationalization” (*La comptabilité et la rationalisation des entreprises*). Speaker: Mr. Arsène Malonne, Accounting Expert of Tamines of Namur, Belgium.
- “The legalization of accounting by records” (*La legalización de la contabilidad por fichas*). Speaker: Mr. Fernando Boter, full professor and former professor at the Commercial Higher Studies of the Mancommunity of Catalonia (Escuela de Altos Estudios Comerciales de la Mancomunidad de Cataluña), Spain.

Practically they made a conclusion for each of the works presented. The Congress proposed to constitute a Federation on each country involved in the study of accounting issues, and that these associations were represented in the International Standing Committee within the International Association of Accounting (AIC). The objectives should have these organisations were multiple, among others, the following agreements were reached.

- To study accounting issues and have standard criteria for different legislations.
- To publish a periodical journal of international accounting issues, by the AIC from Brussels.
- The Association of Accountants and Accounting Experts and National Headlines (*La Asociación de Contables y de Expertos y Titulados Comptables Nacionales*) and AIC had to join the International Confederation of Intellectual Workers affiliated to the League of Nations of Geneva.
- The AIC had to study the unification of accounting common expressions.

- The possibility to use accounting books made from sheets or books with mobile sheets, meanwhile did not correspond to legal changes, as approved at the Fifth International Conference on Accounting.
- Recommend that, when it comes to venture capital, balance sheets and income statement were published in the Official Journal, which had compulsory in all countries.
- The Association of Accountants of Catalonia and the Commercial Graduate High School Central of Madrid had to propagate and disseminate the decisions taken at the Congress in the rest of Spanish organisations and transmit to the *Bureau Permanent de la Société Internationale de Comptabilité* of Brussels the documentation relating to Spanish problems and the study to formed a National Federation of Associations and organisations in Spain devoted to accounting issues.
- Finally, it was approved, unanimously, that the next Congress will be held in Bucharest (Romania).

Felix (2012, pp. 31) quoting de Beelde (2003), says that in this conference organised in collaboration with an Association of Accountants of Catalonia, presented an Accounting Decimal Classification, which we did not find.

7. Conclusions, limitations of the study and futures contributions

The Sixth International Conference on Accounting took place in Barcelona in 1929, taking advantage of the Universal of Exhibition. This was an important event for the Association of Accountants of Catalonia (ACC), which had organised the I Congress of Accounting of Catalonia in 1926. To organise an international conference meant to inform the rest of the countries the existence of the association, its activities and led to the first step in its internationalisation. It welcomed representatives from European and American countries, from all Spanish regions, and nearly all provinces of Catalonia. It dealt with the economic and accounting issues of the moment.

The findings of the Congress come from the ones obtained in the development of each of the sections. They highlight the conclusions that follow each of the sections. In the first section, which deals with issues related to the unification of accounting standards, it was agreed the need to unify the terminology and general accounting rules, and that the company has to present a similar schematic

Balance for each company and in different periods. If any modifications should have taken, it has to include an explanatory note of the fact. For groups of companies with similar characteristics, it was proposed that the balance-type formula was similar. Finally, it was proposed to establish the order of the items of the assets and liabilities based on the degree of availability and enforceability, without specifying whether the criterion to apply should be increasing or decreasing; sensing all the necessary correlation between the two figures, there was no express reference.

In the second section, that dealt with the allocation of expenses to manufacturing costs, it was proposed that the interests of capital, used in the process and the amortisation of fixed assets, as the process develops, has to be part of these costs. They propose different methods of recognition of these expenses.

In the third section, in which the theme was the control of the accountings, it was agreed the need to unify the various accounting systems and made a proposal for the creation of the *Instituto de Censores Jurados de Cuentas*. Also, there was freedom to choose the auditors, provided they were registered with the Institute. Finally, the proposed the requirement to make the report and certificate of the Balances of companies in which the capital is divided into titles, and any other companies in which is formulated by part request.

The accounts of public bodies were the subject of the fourth section. This section proposed, firstly, the use of doubly entry method for all public bodies, secondly, the creation of technical bodies in all countries participating in the Congress, to perform its functions and, finally, the collection the situation and results of all public accounts in an official centre.

The fifth section spoke about the accounting doctrine. The main conclusion was to consider the coincidence in the bottom of the three accounting doctrines of the moment and the difference was in the way of exposing them. On the other hand, they considered the convenience to continue the studies for each of the three doctrines in order to arrive at a unified Accounting doctrine that satisfied the three positions, in a way that this doctrine was possible to adopt for general Accounting exposure.

In the sixth section was discoursing on the role of the Expert Accountant in international relations and proposed that in disputes between different countries, the Courts recognised the certificates on settlements, accounting books and the Governments of the countries to adapt this proposal to the relevant legislation.

Finally, in the seventh section, which included general aspects not covered in the previous sections, it was proposed that each country should become a federation of organisations dedicated to the study of accounting issues, and that these associations were represented at the International Association of Accounting (AIC). These federations should study accounting issues, unify the most common expressions, and have a consistent approach of the various legislations. Also, it was proposed to use accounting books or books made from sheets with mobile sheets until they made the corresponding legislative changes. Balance Sheet and Income Statement should be mandatory for companies with share capital and in all countries. Finally agreed to participate and join the International Confederation of Workers, and disseminate the decisions taken at the Congress.

The limitations of the study, as a whole first plunge into a historical subject, it is very predictable. The difficulty in finding original documents that provide information for the development of the first Congress is limited, just as happens in most Congresses organised by the AIC. Some documents disappeared during the Spanish Civil War and during the Second World War, others are difficult for access. In other circumstances, when information is available, according to the document to be studied, the information is contradictory. This is an aspect common to all the studies done until today. A second limitation, therefore, comes from the lack of available documentation.

A further study of both the content covered in the sessions of the Congress regarding the social-economic context would be good as a continuation of this present contribution. Contextualise the contributions made by the Catalans accountants, as the organisers and as the speakers, in relationship to the development of accounting science at that moment. A good follow-up study may be to make a more complete study of the content of the presentations, highlighting the important contributions made and whether extended in future conferences and in the development of accounting, as well as issues related to the economic-social context of the time they made the conference.

In short, the future contributions could analyse the contributions made to the development of the accounting profession by members of the ACC in a nationally and internationally level, knowing the influence received from other accounting organisations and other regions and countries, as well as the economic and cultural context of the ACC and active members of their professional activity. This study could form part of a broader, as would be the study of the history of the Accounting in Catalonia.

The work of professors Carmona (2004) and Hernández-Esteve (1995), among many others, can help to further this work.

References

- Amat, M. (2014) Associació de Comptables de Catalunya (1924-1940). *Revista de Catalunya*, 288, 73-84.
- Associació de Comptables de Catalunya (1929). *Organització. Revista Tècnica d'Administració i Comptabilitat, Portaveu de les Aspiracions del Comptable. Associació de Comptables de Catalunya. Barcelona*, 53-54.
- Asociación de Contables de Cataluña (1929). *VIº Congreso Internacional de Contabilidad. Libro del Congreso. Barcelona*.
- Carmona, S. (2004). Accounting history research and its diffusion in an international context. *Accounting History*, 9(3), 7-23. <https://doi.org/10.1177/103237320400900302>
- De Beelde, I. (2003). The development of a Belgian Accounting Code during the first half of the 20th century. *The Accounting Historians Journal*, 30(2), 1-28.
- Delaporte, R. (1930). *Le VIe Congrès International de Comptabilité*, Bulletin de la Compagnie des chefs de comptabilité, 52, 885-886.
- Félix, E.E. (2011a). Paul Otlet (1868-1944) et l'Association Internationale de Comptabilité AIC. *Groupement Francophone des Professionnels de la Comptabilité*, 4, 10-12.
- Félix, E.E. (2011b). Paul Otlet (1868-1944) et le deuxième Congrès International des Sciences Comptables de Charleroi en 1911. *Groupement Francophone des Professionnels de la Comptabilité*, 3, 11-13.
- Félix, E.E. (2012). *Paul Otlet (1868-1944) et la comptabilité: La Classification Décimale Universelle (CDU), les schémas et diagrammes et leur emploi en comptabilité, l'Association Internationale de Comptabilité (AIC)*. Available online at: <http://www.bureaufelix.be/QS/default.asp?iID=KMGJI&item=MIHJD#MIHJD>
- Forrester, D.A. (1992). Historia revisada de los Congresos Internacionales de Contabilidad. *Revista Española de Financiación y Contabilidad*, 72, 527-549.
- Forrester, D.A. (1996). European Congresses of Accounting: A review of their history. *European Accounting Review*, 5(1), 91-104. <https://doi.org/10.1080/09638189600000005>
- Hernández-Esteve, E. (1995). A review of recent Spanish publications in accounting, business and financial history. *Accounting, Business & Financial History*, 5(2), 237-270. <https://doi.org/10.1080/09585209500000041>
- Lemarchand, Y., Nikitin, M., & Zimnovitch, H. (2008). International congresses of accountants in the twentieth century: A French perspective. *Accounting, Business & Financial History*, 18(2), 97-120. <https://doi.org/10.1080/09585200802058495>

- Mommen, M.H. (1957). *Le plan comptable selon différentes formes d'expressions et son aboutissement International* (Volumens I and II). Brussels: Cambel Ed.
- Most, K.S. (1962). *Uniform Cost Accounting*. London: Gee.
- Ouriemmi, O. (2015). Le Schéma Universel de Comptabilité de Paul Otlet (1901): le tournant décimal. *Comptabilité-Contrôle-Audit*, 21(3), 93-118. <https://doi.org/10.3917/cca.213.0093>
- Rayward, B. (1991). The case of Paul Otlet, pioneer of information science, internationalist, visionary: reflections on biography. *Journal of Librarianship and Information Science*, 23, 135-145. <https://doi.org/10.1177/096100069102300303>
- Samuels, J.M. (1985). Historical Nuggets. *The Accounting Historians Journal*, 12(1), 99-105.

Annex A

Speech by Mr. Fernando Boter at the meeting of the 5th Committee

This is followed by discussion of the agreements of the Fifth Committee under the Presidency of Monsieur Paquet, who gave the floor to the Secretary of the Conference, Mr. Gardó, who read the recommendations approved by the Commission.

Monsieur Delaporte, after reading them in French, substantiates and supports these recommendations, highlighting the importance of the work carried out for the establishment of an Accounting doctrine.

Mr. Fernando Boter spoke in French and expressed himself in the following terms:

“I must confess, gentlemen, to begin with, that I am an advocate of the exposition of the accounting doctrine on the basis of classical personalist theory.

By classical theory I mean that which, towards the end of the sixteenth century, was exposed, not invented, by Paciolo, although this exhibition had an undeniably very rudimentary form. In a few words, one can summarise this theory as follows: the enterprise is a different person from the person of the manager and capitalist trader; The whole of the assets, values and things constituting the capital of that enterprise must be considered by groups, by accounts; Each account must be considered a debtor (when it receives a value from its own class) and a creditor (when it gives a value to its class).

I do not understand in classical theory the modifications more or less happy and complicated, exposed posteriorly, mostly by French authors.

Above all there are two objections to this personalist theory, that firstly, it fails and must be taken into account that it is ancient, and then, that it is based on fiction.

The argument that this theory is old can have no weight. In accepting it, one would have to admit the disturbing theory that there must be a continual change of mind as theories grow old. On the other hand, it would have signified that one could use the same argument at some time against all other so-called modern theories.

The second objection is true. But accounting must not be ashamed of it; it must not believe that it can not aspire to merit the consideration of science. The Euclid postulate, the ideas of zero, infinite, atom, cell, etc., serving as the foundation for several sciences, although there are discussions and disputes about these notions.

But the fiction of the personality of the accounts is only a conventionalism, coming from the nature in the same way as the commercial transactions. Indeed: if A and B constitute a public limited company, the set of things and values that compose its capital form a person capable of carrying out all kinds of acts and contracts (legal conviction and fiction that accounting can not discuss nor refuse). In a collective or limited partnership society, the company personality is also different from that of the partners, although they do not have the same responsibility. Consequently, the commercial reality (conventional reality, if you like) already gives us the fact of a set of things considered as a person; the classical theory confines itself to advancing a little more (in the same principle), and it personifies each of the groups (counts) that one can make with the things making up the whole.

This fiction according to which a set of things is considered a person does not only appear in modern business reality. At the time of the Romans, the civil and ordinary reality imposed the existence of the *boirie vacante*, a set of things for which the owner or inheritance was unknown at the time, but who could carry out acts and contracts.

Even today, of course, it is not clearly established the fact of this distinction when it comes to an individual trader. But precisely, the most modern tendency is to give a legal life to the separation of the individual trader from his company (Business, Firma, etc.). It would therefore appear that when this tendency came to pass, this classical theory, blamed to be backward and aged and to constitute only a fiction, would be the last word of reality, to the great astonishment of those who had been split away.

In conclusion, Gentlemen's, I must conclude that the studies and works of certain distinguished authors who have formulated different theories or opposed to classical theory should in no way be regarded as trivial or irrelevant essays; they will all contribute to broadening the horizons of our science

and making them see unsuspected aspects. These are explorations that allow us to make sure of the solidity of the building where we all work. "

Monsieur Maurice Leblanc intervenes in the debate by endorsing some of the considerations made by Mr Boter and calls for continued work to arrive at the establishment of a true accounting doctrine, which underpins the scientific principles on which accounting is based.

The Rd. Fernando Gaya, S. J. to support his thesis based on metaphysical principles on which to base the theory of double entry.

Monsieur Paquet summarises the different opinions expressed by the Congressmen who have taken part in the deliberations and then unanimously approves the proposal that is published in the corresponding place.

Annex B

Summary of the Conference of Mr. Vidal y Guardiola

Organised by the Preparatory Committee of the Congress, before it ended, at 7 pm on November the 11th., the announced conference of Mr. Miguel Vidal and Guardiola took place in the Meeting Room of the *Diputación* of Barcelona.

In this conference, Mr. Vidal and Guardiola developed the theme: "Relations of interdependence between accounting progress and the improvement of tax systems".

The vice-president of the *Diputación* took the chair of the act, being seated in the other seats of the same the ones Edvino Tomini, Nestor Paquet, René Delaporte and the president of the Congress Mr. Bausili.

The vice president of the provincial corporation opened the act, stating that unavoidable attentions of the position had prevented the president of the County Council from attending the conference and on behalf of the County Council greeted those present and praised the importance of the Congress as well as the importance of the topic of the conference.

The President of the Congress, D. Andrés Bausili, justified the fact that the agenda had not been included in the Congress program and said that the conclusions reached by Mr. Vidal and Guardiola at the end of his conference could surely be submitted to The International Society of Brussels to be responsible for proposing them to the League of Nations.

Mr. Vidal and Guardiola began their lecture by greeting the foreign congressmen in French and "asking them to dispense with continuing in Spanish.

With reference to words of the well-known English economist and businessman, former Treasury official, Sir. Josiah H. Stamp says that all professions have their significance and that of accountants is not small.

Accountants must make great efforts to achieve perfection in their twofold task: organisation of the self-criticism of the directors of commercial and industrial enterprises and control of economic collaboration with the administration of others' interests.

Tax concerns are in many cases an obstacle for the progress of accounting, and legislative efforts to issue standards for the guarantee of shareholders and creditors would have been much more resounding if the accountants had not been influenced by the force of things to the organisation of a defence accounting against the Treasury.

The problem of tax morality, in close dependence on the level of culture in each country, is so difficult to resolve that it would not be worth worrying about it if serious questions of social justice were not involved.

The advance of direct taxes has placed industrial and commercial accounting at the centre of interest for the settlement of contributory quotas and so far all projects aimed at establishing a modern system of direct taxes that has not been supported by the data supplied for good accounting.

Taxpayer resistance does not always have the character of fraud; many times it is a legitimate defence. And in the general interest, the latter should disappear.

The struggle between the legislator and the taxpayer arises very differently depending on the theoretical concepts and accounting practice on which the legislator is based. The most unpleasant situation occurs when the Treasury does not have a uniform criterion for all persons and entities with their own personality in economic life.

Alludes to the theories of Schanz and Einaudi and on the basis of a comparison between the English and North American direct taxes, he alludes to the accounting aspect of the tributary definitions of the impossible revenue.

The common sense of a good accountant has solved the problem many years ago, since it never accepts as liquid benefit what is affected to expenses, charges, commitments, etc. presents or futures. Following the norms of this common sense, a balance between the tendency of the State to correct

abuses and even crimes committed through accounting and the tendency of the Treasury to avoid fraud can easily be found.

Modern accounting, to be useful to society does not need to become *Celestina* of fraud. But, on the other hand, it must transform, modernize and give practical sense to tax legislation.

The problem of amortisations is one of the most delicate and it is no coincidence that one of the most benevolent legislation is that of the most advanced country, the United States.

The tax legislation of all countries can ultimately be classified as good or bad, as it foments or hinders the capitalization process, both in individual and collective economies.

A tax on profits may violate this principle by overtaxing the amortisation funds corresponding to physical exhaustion, material wear and economic loss of the Asset. It may also contravene this principle by dealing with exaggerated rigorous increases in Asset values accounted for but not distributed if they are intended for all sorts of compensation funds.

Much needed is a review of all taxes that tax the circulation of wealth from the moments in which it produces nothing. It is, especially in relation to all the movement of capital to which rationalisation and concentration of companies results.

Summarises his lecture by saying that the basis for a concordance between the two accounting trends of defence of the tax and the taxpayer's defence could be: 1) application of the same accounting rules to all persons and entities subject to direct tax; 2) rigorous imposition of distributed profits, even through all sorts of dissimulation procedures; 3) tax exemption from purely formal wealth movements, and 4) adjustment of the tax on reserves and amortisation funds to the origin and destination of each of the accounts.

On the basis of the application of these rules, the Chartered Accountants (*Censores de Cuentas*), constituted in Institute, and within a regime, indispensable for them, of freedom of action, may simultaneously be economic and tax advisers. And a great step will have been taken towards the disappearance of the fraudsters, because the abolition of the innocent victims of a disregarded tax regulation will have begun.

Mr. Piquet, a delegate of the Brussels Society, rose to express that he had listened with great pleasure to the lecture, which he conveyed to his colleagues, assuring that they would be presented in due course to the League of Nations. He ended by complimenting the interesting mission of Experts Accounting.

Versió en català

Títol: VIè Congrés Internacional de Comptabilitat de Barcelona (1929) organitzat per l'Associació de Comptables de Catalunya

Resum

Objecte: el treball que es presenta és una anàlisi descriptiva, contextualitzada i detallada de l'activitat, el desenvolupament i les conclusions del primer congrés internacional de comptabilitat fet a Barcelona. El VIè Congrés Internacional de Comptabilitat que va tenir lloc a Barcelona coincidint amb l'Exposició Internacional de l'any 1929, va estar organitzat per l'*Association Internationale de Comptabilité* de Brussel·les. Aquesta associació proposava la celebració de trobades periòdiques per examinar i estudiar els problemes tècnico-comptables i econòmics del moment.

Disseny/metodologia/enfoc: La originalitat del treball rau en ser una descripció analítica de la documentació original elaborada per l'Associació de Comptables de Catalunya sobre el congrés.

Aportacions i resultats: Aquest estudi permet refer suposicions fetes en treballs anteriors, perquè la documentació prèvia a aquest treball era contradictòria en relació a dates, fets i alguns dels continguts tractats.

Limitacions: La major limitació del treball ve donada per l'escassetat de documentació escrita existent sobre aquest congrés.

Originalitat / Valor afegit: El present estudi continua la línia de recerca sobre temes d'història de la comptabilitat a Catalunya. Es preveu complementar el present treball fent una anàlisi més aprofundida dels continguts i de les temàtiques tractades en les ponències presentades en el congrés, i enllaçant-los amb les línies teòrico-comptables existents en aquell moment.

Paraules clau: VIè Congrés Internacional de Comptabilitat, Associació de Comptables de Catalunya, Association Internationale de Comptabilité, Exposició Universal 1929 de Barcelona, Història de la Comptabilitat

Codis JEL: M41, N23, N24

1. Introducció

El treball que es presenta té l'objectiu de donar a conèixer el VIè Congrés Internacional de Comptabilitat, que es va celebrar a Barcelona l'any 1929, organitzat conjuntament per l'Associació de Comptables de Catalunya i l'*Association Internationale de Comptabilité*, amb la participació d'organismes professionals comptables de l'estat espanyol, i és part d'un treball més ampli que està duent a terme un grup d'investigadors, sota l'auspici de l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID). Aquest grup d'investigadors està recuperant i estudiant documents sobre l'Associació dels Comptables de Catalunya, que va tenir activitat des de l'any 1924 fins l'any 1940. Dins d'aquest marc s'inscriu el treball que es presenta, el qual es basa en el document "*VI.º Congreso Internacional de Contabilidad, organizado por la Asociación de Contables de Cataluña, Barcelona, noviembre 1929*". Aquest document descriu l'organització, els participants i els estatuts del Congrés, la seva preparació i el desenvolupament. Presenta un resum de les sessions en què van participar els congressistes i desenvolupa amb més detall aquelles que van tenir un major impacte des del punt de vista dels organitzadors. Finalment, i en un apartat diferenciat, es presenten les conclusions de cada una de les sessions. El document consta de 136 pàgines, està redactat en castellà i respecta l'idioma original de les comunicacions d'autors francesos. Les conclusions de cada sessió estan escrites, a doble columna, en castellà i francès. No s'ha trobat cap text en cap altre idioma. S'acaba el document amb un índex detallat del contingut. La informació recollida s'ha contrastat amb els articles sobre el congrés apareguts a la revista "Organització" editada per l'Associació de Comptables de Catalunya (ACC).

Aquest treball s'estructura en sis apartats. En el primer, es contextualitza el Congrés fent un resum dels Congressos Internacionals de Comptabilitat Europeus organitzats per l'*Association Internationale de Comptabilité*. En els quatre següents es fa una descripció del Congrés; i finalment, en el sisè s'aporta les conclusions, les limitacions de l'estudi i les possibles línies a seguir, així com la bibliografia utilitzada.

Els quatre apartats que tracten del Congrés es desglossen de la següent manera: en el primer, es descriuen els aspectes previs a la realització del Congrés, tals com la organització, els congressistes i el programa d'activitats; en el segon, els aspectes preparatoris del Congrés, que es concreten en una sessió prèvia, en el redactat d'un reglament i el procés seguit per la formació de les comissions; i en el tercer, es descriu el desenvolupament del Congrés, la sessió inaugural, les sessions de treball, dues conferències

i la sessió de clausura. El quart apartat del Congrés recull els aspectes més rellevants, com el desenvolupament de les seccions i les conclusions de cada secció.

2. Els Congressos Internacionals de Comptabilitat Europeus (1910-1939)

EL VIè Congrés Internacional de Comptabilitat forma part dels congressos que va organitzar l'*Association Internationale de Comptabilité* (AIC) en el període que va des de l'any 1910 fins el 1939. El primer "*Congrès International de Sciences Comptables*" es fa a Brussel·les durant l'Exposició Universal del 1910 i l'organitza la *Société Académique de Comptabilité de Belgique* (SACB); com a conseqüència del Congrés es crea l'AIC. Aquest es considera el primer Congrés organitzat sota els auspicis de l'AIC, encara que la fundació efectiva de l'organització es va fer durant el segon Congrés (Lemarchand, Nikitin & Zimnovitch, 2008). A partir del primer Congrés i fins l'any 1939, s'organitzaran un total de 10 congressos internacionals europeus de comptabilitat, segons Félix (2011a).

El President d'Honor del segon Congrés Internacional, que es va celebrar a Charleroi el mes de setembre del 1911, va ser en Paul Otlet, en reconeixement per la seva activitat com a fundador de l'AIC. La visió internacional d'Otlet va fer definir l'objectiu principal de l'AIC com "la unificació i la internacionalització dels sistemes comptables i dels estats financers, l'adopció d'un marc comptable universal, l'organització periòdica de congressos internacionals i la publicació periòdica d'un butlletí" (Mommen, 1957).

Paul Otlet i Herni Lafontaine (Premi Nobel de la Pau, 1913) van fundar, el 1907, la "*Union des Associations Internationales*" (UAI) que ràpidament va federar la majoria d'organitzacions comptables existents. Els contactes entre la SACB i la UAI són fructífers i en el butlletí que editen conjuntament, en el 1907, Gabriel Faure publica l'article: "*la classification décimale et son emploi en comptabilité*" (Félix, 2012).

Paul Otlet i l'Henri Lafontaine són els pares del sistema de classificació decimal universal (CDU). Otlet no només està interessat en la classificació dels comptes sinó també en la organització de la professió comptable des del punt de vista internacional (Rayward, 1991). Tots dos creen un sistema d'enregistrament extremadament complet que depassa els límits de la comptabilitat i que es pot aplicar a altres activitats, tant de l'economia com d'altres àmbits, com és el cas de la biblioteconomia. Ouriemmi (2015) afirma que els investigadors en comptabilitat no coneixen suficientment les seves aportacions referents al pla comptable decimal.

En el segon Congrés hi participen 21 països. Segons els organitzadors en aquest Congrés es va fer un pas decisiu en la unificació, a l'acceptar un llibre diari sinòptico-sintètic, en el qual els comptes representen la síntesi essencial d'un caràcter aplicable a qualsevol organisme econòmic. El Congrés va proposar la utilització de l'esperanto com a llengua de les relacions administratives i comptables internacionals (Félix, 2011b).

El tercer Congrés es celebrà a Gant l'any 1913 i aplegà representants de 20 països. El següent congrés es va fer a Luxemburg, però s'anul·là, degut a la situació política (Alemanya envaeix Bèlgica el 1914).

No serà fins el 1926 que es reprèn l'activitat. Durant aquest any es fan dos Congressos simultàniament, un a Brussel·les que serà el Vè Congrés de l'AIC i un altre a Amsterdam, el segon *Congrés de la International Congresses of Accountants* (ICA).

El fet que hi haguessin dos Congressos quasi simultanis en el temps, es un reflex de la situació en què es trobaven les associacions comptables en aquella època. Hi havia dues organitzacions que aplegaven diferents països i concepcions comptables. Per una banda, l'AIC, que agrupava països de l'Europa continental, tals com Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica, Luxemburg, Grècia, Espanya, i per una altra l'ICA, una xarxa que incloïa els Estats Units, Gran Bretanya, els Països Baixos, i alguns països escandinaus. L'ICA havia organitzat el que es va considerar com el primer congrés internacional de comptabilitat l'any 1904 a Saint Louis (Samuels, 1985), amb una forta presència anglosaxona. Forrester (1992) afirma que només hi va participar un comptable no-anglosaxó.

El Vè Congrés, reuneix un total de 16 països, amb una participació important de la delegació francesa, que va presentar 8 dels 20 treballs presentats. En canvi, Alemanya no hi va participar, com tampoc als intercanvis periòdics del SACB. En aquest Congrés Otlet presenta "*l'avenir de la Comptabilité et ses rapports avec les besoins de l'Organisation Mondiale*", és un testimoni del seu punt de vista envers la cultura, el seu pensament visionari i l'obertura de mires cap al futur. L'Associació de Comptables de Catalunya hi va ser present amb l'assistència d'algun dels seus membres i el seu director, Sr. Antoni Planas, va ser nomenat vicepresident del congrés (Amat, 2014).

En el cinquè Congrés, els representants romanesos van fer un esforç per mirar d'unir els dos congressos en el futur, però no va ser així, i el següent Congrés de l'AIC, el VIè, es farà el 1929 a Barcelona, paral·lelament amb l'Exposició Universal, amb participació majoritària dels països continentals i llatins, i una important presència llatinoamericana. Va ser, també, la delegació romana, que mantenia una bona relació amb l'ACC, qui va proposar l'ACC per organitzar el següent congrés de

l'AIC a Barcelona (Organització, 1929 pp. 723). El tercer Congrés dels “*Chartered Accountants*”, l'ICA, es va fer a Nova York a l'any 1929.

El setè Congrés de l'AIC va tenir lloc a Bucarest (Romania) per festejar el 10è aniversari de la organització professional comptable romanesa.

Els següents Congressos es van fer l'any 1935 a Brussel·les (8è), a París (9è) i a Lieja (Bèlgica) l'any 1939 (10è congrés). A la Taula 1 es pot veure un resum cronològic dels congressos organitzats per les dues associacions: *The International Congresses of Accountants* (ICA) i *l'Association Internationale de Comptabilité* (AIC).

Congressos de la Internacional Congresses of Accountants (ICA)	Congressos de l'Association Internationale de Comptabilité (AIC)
1904 Saint Louis. (USA) (I)	
	1910 Brussel·les (I) 1911 Charleroi (II) 1913 Gant (III) 1914 <i>Luxemburg (cancel·lat)</i> (IV)
1926 Amsterdam (II)	1926 Brussel·les (V)
1929 Nova York (III)	1929 Barcelona (VI)
	1931 Bucarest (VII)
1933 Londres (IV)	<i>1933 Venècia (cancel·lat)</i>
	1935 Brussel·les (VIII)
<i>1936 Itàlia (cancel·lat)</i>	
	1937 París (IX)
1938 Berlin (V)	
	1939 Lieja (X)
<i>1941 Roma (cancel·lat)</i>	

Taula 1. Congressos Internacionals de Comptabilitat abans de la Segona Guerra Mundial.

Font: Lemarchand et al. (2008)

Els congressos dels que es disposa documentació són pocs, molta d'aquella documentació ha estat destruïda durant les dues guerres, i la que queda és molt inaccessible. Sovint la informació és contradictòria. Un exemple pot ser l'article de Forrester (1992, pp. 544), que referencia el treball de Most (1962, pp. 181) on comenten l'aportació de M. Lucas, presentant un treball sobre *Le Cycle Économique* al Congrés de Barcelona, que curiosament no hem trobat a les actes del Congrés de Barcelona.

Tanmateix l'organització dels congressos internacionals per part de l'AIC, independentment del nombre d'assistents, marca el naixement de la concepció internacionalista de la comptabilitat a nivell europeu i la plasmació dels objectius proposats per Paul Otlet.

3. Organització del Congrés

El Congrés va estar organitzat en un Comitè d'Honor, un Comitè Organitzador, un Sub-Comitè de Madrid, una llista de senyors congressistes i uns invitats d'honor. Seguidament es detalla cada un d'ells.

3.1. Comitè d'Honor, Comitè Organitzador i Sub-comitè de Madrid

El Comitè d'Honor estava format per 17 Excel·lentíssims Senyors i 13 Il·lustres Senyors. Els primers anaven des del President del Consell de Ministres i 5 ministres, el Capità General de Catalunya i els alcaldes de Madrid i de Barcelona, fins al President del Tribunal Suprem de la Hisenda Pública i el President del Consell Superior Bancari. Els Il·lustres Senyors anaven des del President de la Junta de Comerç Espanyol d'Ultramar i l'Inspector General de Comptabilitat fins als directors de les Escoles d'Alts Estudis Mercantils de Madrid, de Barcelona i de Bilbao, fins al President de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació.

El Comitè Organitzador, el seu comès va ser estudiar els temes internacionals més importants i urgents plantejats en aquell moment, i va seleccionar els que, agrupats per seccions, van constituir el programa del Congrés tal i com es podrà veure més endavant.

El Comitè Organitzador, quant a la seva organització, estava format per 19 membres, en els quals hi havia 2 presidents, D. Andrés Bausili Sanromà, expresident de l'Associació de Comptables de Catalunya (ACC) i D. Salvatore Bruno, president de l'*Association Internationale de Comptabilité* i President de la Escola Real Complementària de Palerm. Dels 4 vicepresidents que hi havia, en podem destacar a D. Jose A. Vandellós, President de l'ACC, D. René Delaporte membre de l'*Institut de Diplômés Officiels de Comptabilité* de París i D. Juan Dumon, President de la *Société Académique de Comptabilité* de Bèlgica i Vicepresident de l'*Association Internationale de Comptabilité* de Brussel·les. A més a més en formava part un tresorer, José Estragués, un secretari general, Manuel Francitorra, un vicesecretari general, Frederic Padrós Muns i 10 vocals, entre els que hi havia Rafael Gay de Montellà i Juan Caralt Roca, 2 vocals belgues, Néstor Paquet, Vicepresident de la *Société Académique de Comptabilité* de Belgique i Jorge Denhaene, que era el Secretari General del l'*Association Internationale de Comptabilité*, i un vocal francès, L. Maurice Cuilhé.

El Sub-comitè de Madrid estava format per 4 membres: un president, un vicepresident i dos vocals. El president era Julio Zarraluqui Martínez i el vicepresident, Rafael Pérez Barrera, ambdós eren Pericials de Comptabilitat de l'Estat.

3.2. Congressistes i convidats d'honor

La llista de congressistes es desglossava per països participants, que en l'acta del Congrés eren 18, els quals es detallen a la Taula 2.

País (*)	Congressistes	Comissari General	Membres del Patronat	Altres
Alemanya	1			
República Argentina	1	1	3	
Bèlgica	4			3 (Associacions)
Brasil	5	1	2	
Colòmbia	1	1		
Cuba			2	
Xile	1		2	
Estats Units d'Amèrica	2			
França	25(a)	1	11	
Gran Bretanya	1			
Grècia		1		
Itàlia	4	1	8	
Luxemburg		1		
Mèxic		1	2	
Portugal		1		
Puerto Rico		1		
Romania	2	1		
Espanya	127		29 (b)	
Total(Països = 18)	174	11	59	3

(*) E. E. Félix afirma que van ser 14 els països que van anunciar la seva participació, però quatre d'ells van desistir (Alemanya, Brasil, Hongria i Suïssa), ni Hongria ni Suïssa apareixen a la documentació disponible del Congrés. Forrester (1996) indica que hi van participar 14 països, 150 delegats, 5 governadors i 60 associacions professionals.

(a) Dels 25 congressistes, 2 eren membres individuals, la resta eren grups i associacions. Es tractava de la representació més nombrosa després de l'espanyola. Curiosament, E. E. Félix (2012) indica que la delegació francesa hi va ser present, i va ser la més important, amb 6 persones. En canvi, segons Lemarchand et al. (2008), hi van participar 26 organitzacions de comptables encapçalats per Mr. Alfred Barran, que n'era el Comissari General i un grup d'empreses, majoritàriament editors de premsa professional i empresaris de maquinària comptable van fer d'espònsors del Congrés. Tanmateix en el llistat de congressistes no hi hem sabut trobar el nom de cap empresa. També hi van participar sis delegats encapçalats per René Delaporte, segons Delaporte (1930) referenciat a Lemarchand et al (2008).

(b) Anava des del Rotary Club fins a l'Associació de Banquers de Barcelona i la Cambra Oficial del Llibre.

Taula 2. Participació de les delegacions internacionals

La presència de congressistes espanyols, segons la província participant, es pot veure a la següent Taula 3.

Província	Congressistes individuals	Congressistes col·lectius
Albacete	1	
Astúries	1	
Àvila	1	
Barcelona	52 (a)(e)	14
Bilbao		2
Ceuta	1	
Las Palmas de Gran Canaria	1	
Lleida	2 (b)	
Madrid	41(c)	1
Múrcia	1	
Palma de Mallorca	1	
Tarragona	2(d)	
València	1	1
Valladolid	1	
Vigo		1
Saragossa	2	
TOTAL (Províncies = 16)	108	19

(a) Entre d'altres, Román Perpiñá.

(b) Georges Llobera i Pablo Viladot de Guissona.

(c) En formava part l'única congressista femenina: Enriqueta Pinilla de Heredia, segons el llibre del Congrés. El congressista col·lectiu és la Unión Eléctrica Madrileña

(d) José Fusté i Francisco Plana, ambdós de Valls.

(e) La revista "Organització", pàg. 736, relata que el President de l'Associació, Sr. Vandellós en l'acte inaugural del Congrés, oferí dues toies de flors a les dues úniques congressistes femenines inscrites al Congrés, Sra. Enriqueta Pinilla de Heredia i a la Srta. Maria Clua Capdevila, que amb llur bellesa contribuïren a donar la nota més simpàtica de les sessions de l'Assemblea.

Taula 3. Participació de la delegació espanyola

Convidats d'honor en van ser els directors d'onze diaris, sense indicar el nom dels diaris.

Com aspectes a destacar, per una banda, a nivell internacional, l'alta participació dels països llatinoamericans (Argentina, Perú, Xile, Mèxic, Colòmbia, Cuba, Puerto Rico i Brasil), la poca participació de Gran Bretanya, amb un congressista, cap participant dels països del nord d'Europa i dos congressistes dels Estats Units d'Amèrica.

Per altra banda, a nivell espanyol, es destacable la alta participació de Catalunya, molt especialment de Barcelona, però també amb congressistes de Lleida i Tarragona, i l'alta participació de Madrid.

3.3. Programa

El programa d'actes del Congrés, que es va fer a la seu de l'Institut d'Economia Americana (IEA), a la Via Laietana, 28, de Barcelona, durant els dies 8 al 12 de novembre del 1929, va ser el que es detalla a continuació:

- Divendres dia 8 de novembre del 1929 a la tarda, es va rebre els congressistes a la seu de l'ACC al carrer d'Avinyó, 29, de Barcelona, i seguidament hi va haver l'acte d'inauguració al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.
- Dissabte dia 9 de novembre, es van reunir les Comissions a l'IEA, i a la tarda es va fer la primera sessió del Congrés.
- Diumenge dia 10, va ser un dia lliure.
- Dilluns dia 11, es van reunir les Comissions a l'IEA, i a la tarda hi va haver la 2ª sessió del Congrés en l'IAE.
- Dimarts dia 12, es van reunir les Comissions a l'IEA. A la tarda, hi va haver la 3ª sessió del Congrés en l'IAE i l'acte de clausura es va fer en el Saló d'actes de la Casa de la Premsa a l'Exposició Internacional de Barcelona.

Es van organitzar tres visites per als congressistes. La primera va ser a la Exposició de Barcelona abans de començar el Congrés, segons la revista "Organització". Una altra, a la fàbrica d'automòbils "Hispano Suiza, S.A.". I la tercera a la fàbrica de teixits de la "Espanya Industrial". També es va aprofitar el diumenge per anar a Montserrat. La conferència a càrrec de D. Miguel Vidal y Guardiola, de la Cambra de Comerç i Navegació de Barcelona, amb el títol "Relacions d'interdependència entre el progrés comptable i el perfeccionament dels sistemes tributaris", es va fer a la seu de la Diputació de Barcelona. Una segona conferència, a càrrec de Don Pere Gual Villalbí, es va fer en el Foment del Treball Nacional sense indicació del títol; i una altra, que només es referencia a la revista "Organització", a càrrec del Sr. Paquet, sobre el "Concepte del Compte", al Saló d'Actes de la Casa de la Premsa de l'Exposició.

4. Preparació del Congrés

Va caldre fer una intensa activitat per a poder obtenir els permisos necessaris per organitzar el Congrés. Segons la revista “Organització”, aquesta va ser la tasca més difícil de totes les que van ser encarregades al Comitè Executiu. Les lleis obligaven a sol·licitar el corresponent permís del Govern. Es van haver de fer fins a tres instàncies, perquè les dues anteriors es van extraviar, *“potser perquè nosaltres no sabíem ben bé quin Ministeri era el que tenia que concedir-nos la autorització necessària; però finalment, després de moltes gestions, aparegué un dia a la Gasetta la tan esperada R.O. que ens autoritzava a per a reunir-lo, dictada pel Ministeri de Treball”. “Aquest contratemps privà, d’intensificar la propaganda per Espanya.....anés estenent-se la idea que el nostre Congrés, malgrat tenir un caràcter internacional, portava una orientació mes aviat exclusivista i localitzada a la nostra terra”.* (pp. 731 i 732).

4.1. La sessió preparatòria

La sessió preparatòria del Congrés es va fer el divendres dia 8 de novembre a la seu social de l’ACC, carrer Duc de la Victòria, 15, primer pis, de Barcelona. Hi van participar el president de l’ACC, el president del comitè organitzador i 7 membres més. Es va elegir el Sr. Bausili com a president del Congrés i com a secretaris el Sr. Padrós i el Sr. Francitorra. Es va presentar l’organització i els actes del Congrés, així com els noms dels congressistes que integraven les distintes comissions. També es va aprovar el Reglament del Congrés que havia estat elaborat per l’ACC.

4.2. El Reglament i les Comissions del Reglament

En la sessió preparatòria es va aprovar el Reglament del Congrés que havia elaborat l’ACC. El Reglament constava de 10 capítols i 10 articles. Cada capítol tenia un article i cada article tenia un o més apartats. Els capítols van ser els següents:

I. Les qüestions a tractar. A l’article 1, apartat a, es van definir els sis temes fonamentals que s’havien de tractar en el Congrés i que posteriorment constituïran les comissions (art. 5a). Els temes van ser:

- Estudi i establiment d’un Balanç tipus per a les empreses industrials i comercials.
- Procediments i elements a tenir en compte per establir el preu de cost.

- Organismes encarregats de verificar l'administració i comptabilitat de les societats. Règim de societats fiduciàries. Comissaris de Comptes i Chartered Accountants.
- La comptabilitat en les corporacions de Dret Públic.
- La fixació d'una doctrina comptable.
- L'expert comptable en les seves relacions internacionals.
- Qüestions generals.

Es va permetre lliurar propostes a la Secretaria General fins a 24 hores posteriors a la celebració de la sessió inaugural, sempre que el tema tingués relació amb les finalitats essencials del Congrés, que es presentessin per escrit i amb conclusions concretes, i sempre que la Mesa hi estigués d'acord (art. 1b).

II. Els membres i la seva ordenació. Calia fer la inscripció per ser membre del Congrés, tant per a entitats com per a persones individuals, i les qüestions de prelación es regiren per ordre alfabètic.

III. Els idiomes a utilitzar. Els idiomes del Congrés van ser: l'espanyol, el francès i l'anglès. No hem trobat cap presentació en anglès. El català va estar prohibit.

IV. La Mesa. La Mesa del Congrés estava constituïda pels Presidents, elegits directament pel Congrés en la sessió preparatòria i en votació secreta, pels Vicepresidents i Secretaris, designats pels Presidents i pels Secretaris de les Comissions.

V. Les Comissions. En la Sessió preparatòria, després d'elegir al President es procedia a elegir, per votació secreta, les Comissions. Es van definir set comissions que corresponien a una per cada un dels set temes a tractar de l'article 1, més una setena comissió sobre qüestions generals (art. 5a). Cada una de les Comissions estava integrada per 5 congressistes que van designar a un President i un Secretari abans de la sessió inaugural (art. 5b). La seva tasca va ser la d'examinar les qüestions que els hi pertocaven i la preparació de les ponències del Congrés (art. 5c). Les Comissions podien sol·licitar l'opinió de qualsevol membre del Congrés.

VI. La Secretaria General. El President va designar el Secretari General de la Conferència, el qual va cuidar la coordinació general del Congrés.

VII. Les Sessions Plenàries. Les sessions plenàries començaven amb la lectura de l'ordre del dia acordat per la Mesa. Cada tema era discutit en debat general i particular, admetent-se dos torns alterns de pro i de contra. El President podia ampliar els torns de discussió, excepcionalment (art. 7b). Les exposicions no podien ser superiors a quinze minuts i cada orador podia fer una sola rectificació per un temps no superior a deu minuts. Les intervencions de recolzament d'esmenes tenien el mateix temps. Les que no responien a al·lusions no podien ser superiors a cinc minuts (art. 7c). Els debats acabaven amb el resum del President i la lectura de les conclusions adoptades (art. 7d).

VIII. Les Actes. Els congressistes que intervinguessin en una sessió plenària d'una Comissió disposaven d'una hora per lliurar al Secretari General un resum del seu discurs per poder ser inclòs a les actes (art. 8a). La Secretaria General era la dipositària de les actes de les sessions plenàries i de les comissions.

IX. Les votacions. Els acords es prendrien per majoria relativa de vots, que serien nominals, i seria el President qui resolgués en cas d'empat. La representació conjunta de cada congressista col·lectiu només tindria un vot.

X. La interpretació del Reglament. El President de la Conferència era qui havia d'interpretar el Reglament.

5. Desenvolupament del Congrés

El Congrés es va iniciar amb una sessió inaugural, es va desenvolupar d'acord amb el programa i els estatuts, en set seccions de diferents àmbits temàtics, i va acabar amb la sessió de clausura. Són remarcables les conferències pronunciades pels senyors Paquet i Vidal y Guardiola.

5.1. Sessió inaugural

La sessió inaugural va tenir lloc al Saló de Cent de les Cases Consistorials i va ser presidida pel rector de la Universitat, el doctor don Eusebio Díaz, que representava el Ministre de *Instrucción Pública y Bellas Artes*. Hi va assistir el president del Congrés, el president de la Diputació Provincial, el delegat d'Hisenda, un representant del Governador Civil, el Tinent d'Alcalde delegat de Política Social, en

representació de l'Alcalde, una representació de l'Alta Escola d'Estudis Mercantils, el delegat del Comitè de la Exposició i el President dels Comptables de Catalunya.

A més a més, ocupaven llocs de rellevància el president del Foment del Treball Nacional, representacions de les Càmeres Oficials del Comerç i de la Indústria, del Cos Consular, del l'Acadèmia Científico-Mercantil, del Col·legi Oficial d'Agents Comercials, del Col·legi Oficial de Comptadors Jurats de Bilbao. A nivell internacional hi van prendre part delegats de Corporacions d'Alemanya, Argentina, Bèlgica, Brasil, Colòmbia, Cuba, Xile, Grècia, Luxemburg, Mèxic, Portugal, Puerto Rico, Romania i altres països, així com de totes les regions espanyoles. També van ocupar seients diversos membres de la mesa del Congrés (sic). El Capità General i el Governador Civil van excusar la seva absència, segons la revista "Organització".

5.2. Sessions de Treball

Les sessions de treball de les tres primeres comissions, és a dir, de les seccions primera, segona i tercera es van fer al local de l'Institut d'Economia Americana de Barcelona, el primer dia del Congrés, el divendres. L'activitat es va reemprendre el dilluns següent, dia 11 de novembre, i es van reunir les comissions de les seccions quarta, cinquena i sisena, en el mateix local. Com a exemple dels treballs de les comissions, a l'Annex A es pot llegir la intervenció del Sr. Fernando Boter en la sessió de la Comissió cinquena. Finalment, la Comissió de la secció setena es va reunir el dia 12 de novembre en el Saló d'Actes del Palau d'Agricultura de l'Exposició Universal. El mateix dia, al matí es va fer la visita a "La España Industrial, S.A." Segons la revista "Organització", la gerència i els alts empleats de la companyia van acompanyar i explicar detalladament el procés de fabricació, des que entra el cotó en floca fins que surt convertit en peces cap als centres de consum.

5.3. Conferència del Senyor Paquet

Segons la revista "Organització" el Sr. Néstor Paquet, Vicepresident de l'Associació Internacional de Comptables de Brussel·les donà una interessant conferència sobre el tema "Concepte del compte" al Saló d'Actes de la Casa de la Premsa de l'Exposició, el dia 12 de novembre. Va dissertar extensament sobre les distintes modalitats que caracteritzen el concepte de compte en termes comptables, segons les diferents definicions dels diferents autors i fixant-se, especialment, en les aportacions del Sr. Delaporte,

congressista destacat. Aquest va intervenir fent una aportació històrica dels orígens del concepte del compte fins a arribar a una definició tècnica del terme.

5.4. Conferència del Senyor Vidal y Guardiola

La conferència de clausura va ser el dia 11 de novembre del 1929, a les set de la tarda, en el saló de sessions de la Diputació de Barcelona, a càrrec del Sr. Vidal y Guardiola, amb el títol de: “*Relaciones de interdependencia entre el progreso contable y el perfeccionismo de los sistemas tributarios*”. El President del Congrés, el Sr. Bausili va comentar, a l'inici de la conferència, que les conclusions que podria arribar el Sr. Vidal y Guardiola podrien ser sotmeses a la Societat Internacional de Brussel·les per que aquesta les proposés a la Societat de Nacions.

El senyor Vidal y Guardiola va començar la seva conferència saludant en francès als congressistes estrangers i demanant dispensa per continuar en espanyol. Les seves paraules començaren fent referència a Sir Josiah Stamp dient que totes les professions tenen la seva transcendència i que la dels comptables no és petita. Va acabar la dissertació recordant la necessitat de l'existència de crear un Institut de Censors de Comptes, per protegir els usuaris d'una reglamentació tributària desconsiderada i per afavorir la desaparició dels defraudadors.

A l'Annex B es pot llegir el resum de la conferència que es va publicar en el llibre d'actes. En el resum, cada paràgraf feia referència a alguna de les idees i conclusions tractades en el Congrés.

5.5. La sessió de clausura i el banquet

Va presidir la sessió de clausura el Sr. Heredia, conjuntament amb el Sr. Delaporte, el Sr. Alatorre, representant del Govern mexicà, el Sr. Leblanc, representant del Perú, el Sr. Gutiérrez de Colòmbia, i com a secretaris, els Srs. Francitorra i Padrós.

El Sr. Heredia va advocar perquè l'Estat s'interessés per les Cambres Oficials, que entre d'altres existia la de Comerç i la dels Comptables. A més va elogiar l'energia i vitalitat del poble espanyol per organitzar i dirigir la marxa actual del comerç, que cristal·litzava en la magnífica Exposició Universal de Barcelona.

L'ACC per obsequiar als congressistes va oferir un banquet al restaurant “La Pèrgola”, de l'Exposició. El Sr. Vandellós en nom de l'ACC, va fer el discurs final, agraint la participació dels congressistes i

afirmant que el Congrés havia estat un èxit absolut, gràcies a l'activitat i el gran interès del President i Secretaris del Congrés. El President del Congrés, Sr. Bausili va tancar l'acte agraint la participació dels congressistes. El Sr. Buigas, present a l'acte, va mostrar als congressistes la complicada maquinària que produïa els efectes d'aigua i llum de la font Màgica de l'Exposició. El dia següent, i seguint la revista "Organització", la Diputació de Barcelona va obsequiar els congressistes amb un viatge a Montserrat durant tot el dia.

6. Les seccions

El desenvolupament del Congrés estava dividit per seccions. Per a cada secció, que estava organitzada per una Comissió, es va fer una reunió plenària. És van redactar tres documents per a cada una de les comissions, segons resulta del llibre del Congrés. En el primer document es descriu: la secció de la què es tracta, dia i hora, el títol de cada comunicació, els nom dels ponents i adscripció, un resum de la comunicació, i en alguns casos, la comunicació completa.

Un segon grup de documents són les actes de les sessions plenàries de cada una de les seccions. Es van redactar molt detallades, amb el dia, lloc i hora de la celebració, els nom dels responsables, i les intervencions dels reunits, fossin els propis responsables, fossin els ponents. En alguns casos es transcriu totalment o parcialment les intervencions dels ponents.

El tercer grup de documents són les conclusions de cada una de les seccions. Les conclusions es van presentar separades per punts acordats de cada una de les seccions, en doble columna, i el text escrit en castellà i en francès.

6.1. Secció Primera. Estudi i establiment d'un Balanç tipus

Es va reunir el dia 9 de novembre al matí. El President va ser Ferran Boter. Els treballs presentats pels ponents tenien com a temàtica general, l'estudi i establiment d'un Balanç tipus per a les empreses industrials i comercials. Aquests treballs van ser els següents:

- *Estudio y establecimiento de un balance tipo para las empresas industriales y comerciales.* Ponents: Santiago Codina i Manuel Calleja.

- *Le bilan rationnel: ce que les bilans cachent; ce qu'ils enseignent. Projects de réglementation. Bilan type.* Ponent: Louis Pourchier de Marsella.
- *L'unification des bilans.* Ponent: *Chambre des Experts Comptables sortis des Écoles Supérieures de Commerce reconnues par l'État* (França).
- *Contribution à l'étude sur l'unification du bilan, de de la chambre Syndicale des Employés de Commerce de Bordeaux.*
- *Estudio y confección del balance tipo en las empresas industriales y comerciales.* Ponents: J. Voltas, L. Cuatrecasas i P. Marcé.
- *Estudio y proyecto de Balance para empresas Industriales y Comerciales.* Ponent: Sr. Manuel Dueñas Bueno, Cap de Comptabilitat de la Sociedad Española de Cementos Portland "Hispania", de Madrid.
- *Étude d'un bilan-type pour les entreprises industrielles et commerciales, de la Société Amicale des Comptables Diplômés de l'École Libre de Commerce et de Comptabilité de Nantes.*
- *Projet de bilan-type.* Ponent: Maurice Lucas de Tahon-les-Vosges, membre del Comité de la Organització Francesa.
- *El Balance Tipo.* Ponent: D. Fernando Boter, catedràtic i ex-professor de la *Escuela de Altos Estudios Comerciales de la Mancomunidad de Cataluña*.

El tema que va centrar la sessió va ser l'existència de dues tendències diametralment oposades sobre la conveniència, o no, d'arribar a la unificació dels balanços, ja sigui de forma absoluta, ja sigui de forma relativa. Les diferents propostes es van resumir en la possibilitat de fer balanços per a diferents categories d'empreses, tal com es feia a Suïssa o a Espanya, fer balanços científicament estructurats, o fer balanços amb un "rapport" per afegir característiques de les empreses, i la forma o el criteri de valoració seguit. Mr. Delaporte proposà fer diferents tipus de balanços tenint en compte si es tractava d'un balanç de liquidació o de gestió, i comentà la dificultat que tenia la utilització del criteri de valoració a seguir en cada cas. Mr. René Delaporte era un dels vicepresidents del congrés, advocat, membre de l'*Institut de Diplômés Officiels de Comptabilité* de París, i Cavaller de la Legió d'Honor

Com a resum d'aquesta sessió, que va ser la més nombrosa i amb més aportacions, es van fer les següents quatre conclusions:

- La primera afirmava que, tenint en compte la gran dificultat per establir un Balanç-típus que sigui aplicable a tota classe d'empreses, es confirmés el principi que els comptes de l'actiu es classifiquessin segons el grau de disponibilitat i els comptes de passiu segons el grau d'exigibilitat, i es va acceptar la fórmula esquemàtica allí adoptada.
- La segona, es recomanava que grups d'empreses que tinguin característiques similars presentessin una fórmula-típus de Balanç similar.
- La tercera i la quarta conclusió van fer referència a l'estudi de la terminologia comptable i de les regles generals, així com el desig que les empreses presentessin la mateixa fórmula esquemàtica de Balanç per a tots els successius balanços, i la conveniència d'afegir una nota explicativa en el cas de que hi hagués alguna modificació.

6.2. Secció segona. El preu de cost

Es va reunir el dia 9 de novembre al matí. Josep A. Vandellós en va ser el president. Els treballs i els ponents que van presentar comunicació van tractar aspectes relacionats amb els procediments i elements a tenir en compte per establir el preu de cost. Van ser els que es presenten a continuació:

- *Procedimientos y elementos a tener en cuenta para establecer el precio de coste.* Ponent: S. Codina.
- *Procedimientos y elementos a tener en cuenta para establecer el precio de coste.* Ponent: Manuel Dueñas Bueno, de Madrid.
- *Étude sur les prix de revient.* Ponent: Lucien Seu (Memòria presentada per la *Union des Groupements Comptables du Midi de la France et de l'Afrique du Nord*).
- *Procédés et facteurs dont il y a lieu de tenir compte pour l'établissement du prix de revient.* Ponent: Mauricee Lucas de Tahon-les-Vosges (França), expert-comptable S.C.F.
- *Fórmulas generales de precio de coste industrial.* Ponent: Fernando Boter, catedràtic, ex-professor de la *Escuela de Altos Estudios Comerciales de la Mancomunidad de Cataluña*.
- *El interés del capital como factor del precio de coste.* Ponent: Fernando Boter.
- *Procédés et éléments dont il faut tenir compte pour établir le prix de revient.* Ponent: E. René Delaporte (H.G.C.).

El desenvolupament d'aquesta sessió va comportar un interessant debat amb una alta participació. Com a resultat es va arribar a tres conclusions:

- La primera va ser que els interessos dels capitals empleats en la fabricació havien de ser imputats directament a la fabricació.
- La segona va indicar que la distribució final de les despeses es pogués fer en set mètodes distints:
  - en percentatge dels salaris de la mà d'obra productiva,
  - basat en hores de mà d'obra de treball directa,
  - segons el valor total de les matèries empleades i salaris de la mà d'obra productiva,
  - segons hores de treball de les màquines,
  - per les despeses de la maquinària,
  - per la divisió dels diferents elements que intervenen i
  - pel preu de les matèries, si són matèries “riques”.
- I la tercera conclusió va ser que la comptabilització de l'amortització es fes a mesura que s'anessin realitzant les operacions de fabricació.

6.3. Secció tercera. Administració i Comptabilitat de les Societats. Societats Fiduciàries i Comissaris de Comptes

Es va reunir el dia 9 de novembre al matí. El President de la secció en va ser el Sr. Andreu Bausili. Els treballs i les ponències que es van presentar tenien relació amb els Organismes encarregats de verificar l'administració i comptabilitat de les societats: el Règim de Societats Fiduciàries, i els Comissaris de Comptes i Chartered Accountants. Només es van presentar dos treballs.

- *Los revisores de cuentas en España.* Ponent: *Sociedad Fiduciaria Española, S.A.*

- *Organismos encargados de verificar la administración y contabilidad de las sociedades. Régimen de Sociedades Fiduciarias, Comisarios de Cuentas y Chartered Accountants.* Ponents: D. Santiago Codina i D. Manuel Calleja.

En aquesta sessió es va llegir un telegrama dirigit a l'Excel·lentíssim *Ministro de Economía Nacional* en el que es sol·licitava la creació de l'*Instituto Censores de Cuentas*. Es van redactar quatre conclusions:

- La primera tractava sobre la necessitat d'unificar els diferents sistemes comptables per afavorir el control de les comptabilitats.
- La segona i la tercera sobre la conveniència de la creació de l'*Instituto de Censores de Cuentas Oficial* per tal que tingués la màxima autoritat, personalitat i independència dels poders públics.
- La darrera conclusió era que l'informe i el certificat dels Balanços de les Societats Anònimes i les Comanditàries per accions, fossin obligatòries, i per la resta d'empreses ho fossin a petició de part. A més es va proposar que fos lliure l'escollir el censor de comptes, sempre que estigués inscrit a l'Institut.

6.4. Secció quarta. Comptabilitat de les Corporacions de Dret Públic

Es va reunir el dia 11 de novembre al matí. Va ser presidida per el Sr. Juli Zarraluqui. Els treballs dels ponents, que van tractar de temes sobre la comptabilitat en les corporacions de Dret Públic, i van ser els següents:

- *Rapport sur la Comptabilité Communale.* Ponent: Georges Barés, president de l'Associació dels Comptables del Béarn i del País Basc (francès) de Pau.
- *La Hacienda Pública.* Ponent: Sr. Pacífico Gutiérrez Monyoya, delegat de Colòmbia.
- *Intervención General de Contabilidad.* Ponent: Sr. Eloy Delgado, professor mercantil, representant del cos de comptadors de l'Estat de Madrid.
- *Organización de una oficina administradora y recaudadora de arbitrios municipales.* Ponent: Sr. Vicente Cueto Azcano de Colunga (Astúries).

- *La réforme de la comptabilité publique en Roumanie.* Ponent: Dr. V. M. Ioachim, Secretari de la Camara de Comerç i Indústria de Bucarest, director del Consell Superior del Cos de Comptables autoritzats i de Experts Comptables de Romania.
- *Sobre el control del Estado en los organismos públicos autónomos y en las empresas de economía mixta.* Ponent: Sr. Rafael Pérez Barrera, cap de la comptabilitat de l'Estat, assessor financer de la Delegación del Gobierno en la *Compañía Telefónica Nacional de España*.

Les conclusions, bàsicament recomanacions, van ser les següents:

- Que la situació i els resultats de totes les comptabilitats públiques (Estat, Departaments, locals i empreses intervingudes oficialment) es recollissin en un centre oficial.
- La utilització de la comptabilitat per partida doble a tots els organismes públics.
- La creació de cossos tècnics especials per desenvolupar les corresponents funcions. Mr. Delaporte va demanar que es fes extensiu a tots els països que participaven en el Congrés.

6.5. Secció cinquena. Doctrina Comptable

Es va reunir el dia 11 de novembre al matí. El President en va ser el Sr. René Delaporte. Els treballs i les ponències presentades tenien relació amb la fixació d'una doctrina comptable. Les ponències presentades van ser les següents:

- *Principios fundamentales de la Teneduría de Libros por partida doble.* Ponent: Sr. Fernando Gaya, S. J.
- *Essai de synthèse des principes fondamentaux de la science comptable.* Ponent: Sr. F. Thevenot, llicenciat en dret, expert comptable de Marsella.
- *Fijación de una doctrina contable. La contabilidad es ciencia con sus características propias y campo de acción delimitado, y puede darse su definición clara, propia y precisa.* Ponent: Sr. Salvador Feliu de la Peña, de Palma de Mallorca.
- *Rapport sur la doctrine comptable.* Ponent: Sr. Moreau, president de l'Associació de Comptables Agrícoles de França i membre de la Associació dels Comptables del Sena i pel Sr. A. Berran, expert comptable titulat de l'Estat, delegat oficial de França.

- *Tendances positives de la Comptabilité*. Ponent: Sr. Francisco d'Auria, delegat de l'Institut Brasiler de Comptadors i representant de la classe dels “*Comptabilistes*” brasilers i de la “*Revista Brasileira de Contabilidade*”, de Rio de Janeiro.
- *Fixation d'une doctrine comptable*. Ponent: Sr. Mauricio Lucas, expert comptable, membre del Comitè de l'Organització Francesa.
- *Concepts raisonnés de la science des comptes*. Ponent: Sr. F. René Delaporte, (H.E.C.).

El Congrés, davant de les tres escoles comptables: la personificació dels comptes, la teoria positiva i la teoria patrimonial, i considerant que totes coincidien en l'aplicació pràctica i que només es diferenciaven en la forma d'exposar la doctrina, va considerar que s'havia de seguir els estudis de cada escola fins que, amb bona voluntat i maneres, s'arribés a una doctrina general que unifiqués les tres posicions i fos possible adoptar-la per l'exposició de la Comptabilitat. Les conclusions es van aprovar per unanimitat.

En la discussió d'aquesta secció, el Sr. Fernando Boter feu un discurs en francès sobre les diferents doctrines comptables. El discurs transcrit s'inclou com a Annex 1.

6.6. Secció sisena. L'expert comptable i les relacions internacionals

Es va reunir el dia 11 de novembre al matí, presidida per el Sr. Rafael Heredia. Els treballs presentats estaven agrupats per aspectes relacionats amb l'expert comptable en les seves relacions internacionals, i van ser els que segueixen.

- *Una exposición del Instituto Paulista de Contabilidad*. Ponent: Associació de la Classe de Comptables i Tenedors de Llibres de l'Estat de Sao Paulo (Brasil).
- *El experto contable en sus relaciones internacionales*. Ponent: Sr. Ramón Delgar y Ventosa, advocat i pèrit mercantil de Barcelona.
- *Proposición para la creación de la Federación Internacional de Contabilidad*. Ponents: Sr. Rafael Borí i José Gardó, congressistes.

El Sr. Gay de Montellá va fer una intervenció per ressaltar la importància dels temes que es van tractar en aquesta sessió. Els acords presos van estar al voltant de la capacitat de que els Tribunals reconeguessin els certificats sobre assentaments en llibres comptables de comerciants i empreses, en

litigis entre diferents països, fets per professionals amb títol reconegut per l'Estat on es trobi la Comptabilitat objecte de la prova. Va afegir que també calia que els Governes es fessin ressò de l'acord anterior i dictessin i modifiquessin les lleis que corresponguessin.

Abans d'acabar la sessió es va guardar un minut de silenci per ser el dia de la commemoració dels morts de la Gran Guerra.

6.7. Secció setena. Qüestions Generals

Es va reunir el dia 12 de novembre al matí. La va presidir el Sr. Rafael Gay de Montellá. Els treballs i els ponents van tractar qüestions generals, que no havien quedat incloses en les seccions anteriors, i van ser les següents:

- *Proposición sobre la legalización de los libros de cuentas corrientes.* Ponents: Sr. Rafael Borí i José Gardó, congressistes de Barcelona.
- *El control contable de empresas desde el punto de vista fiscal.* Ponent: Sr. Joaquín Buxó y Abaigar, intendent mercantil, del cos de professors mercantils al servei de la Hisenda Pública.
- *La contabilidad en hojas sueltas.* Ponent: Sr. Manuel Calleja.
- *Una comunicación.* Ponents: Srs. Santiago Codina, Rafel Bori, Antonio Lasheras y José Gardó.
- *Méthode de dépréciation par annuités.* Ponent: Sr. David Stimmelblan, C.P.A. de Chicago (Illinois, EE.UU.), en francès.
- *Communication concernant la terminologie comptable.* Ponent: Jean Dumon, de Brussel·les, Bèlgica.
- *Unification des règles comptables.* Ponent: Jean Dumon, de Brussel·les, Bèlgica.
- *Informe sobre las relaciones de los principios de contabilidad y el impuesto sobre los beneficios industriales y comerciales en Francia.* Ponent: Sr. L. Maurice Cuilhé, president honorari de la companyia “Des Conseils Fiscaux de France” de París.
- *La comptabilité et la rationalisation des entreprises.* Ponent: Sr. Arsène Malonne, expert comptable de Tamines (prov. de Namur, Bèlgica).
- *La legalización de la contabilidad por fichas.* Ponent: Sr. Fernando Boter.

Pràcticament es va fer una conclusió per a cada un dels treballs presentats. El Congrés va proposar que es constituís en cada país una Federació d'Entitats dedicades a l'estudi de les qüestions comptables, i que aquestes federacions estiguessin representades en un Comitè Permanent Internacional dins de l'*Association Internationale de Comptabilité* (AIC). Els objectius que haurien de tenir aquestes organitzacions van ser múltiples. Entre d'altres, es va arribar als següents acords:

- Estudiar les qüestions comptables i tenir un criteri homogeni en les diferents legislacions.
- Publicar una revista periòdica de qüestions comptables internacionals, per part de l'AIC de Brussel·les.
- Les Associacions de Comptables i d'Experts i Titulars Comptables Nacionals i l'AIC s'havien d'adherir a la Confederació Internacional de Treballadors Intel·lectuals afiliada a la Societat de Nacions de Ginebra.
- L'AIC havia d'estudiar la unificació de les expressions comptables més comuns.
- La possibilitat de poder utilitzar els llibres comptables fets amb fitxes o els llibres amb fulls mòbils, mentrestant no es fessin els canvis legals que corresponguessin, tal com es va aprovar en el Vè Congrés Internacional Comptable.
- Recomanar que, quan es tractés de societats de capital, els Balanços i el Compte de Resultats es publicuessin en el Diari Oficial, i que tinguessin caràcter obligatori en tots els països.
- L'Associació de Comptables de Catalunya i el Col·legi Central de Titulars Mercantils de Madrid havien de propagar i difondre els acords presos en el Congrés a la resta d'entitats espanyoles i transmetre al *Bureau Permanent de la Société Internationale de Comptabilité* de Brussel·les la documentació relativa als problemes espanyols i l'estudi de formar una Federació Nacional d'Associacions i Entitats que a Espanya es dediqués als problemes comptables.
- Finalment es va aprovar, per unanimitat, que el proper Congrés es celebrés a Bucarest (Romania).

Félix (2012, pp. 31) citant a De Beelde (2003), afirma que en aquest congrés organitzat en col·laboració amb una associació d'experts comptables de Catalunya, es va presentar un pla comptable de classificació decimal, que no hem trobat.

7. Conclusions, limitacions de l'estudi i futures contribucions

El VIè Congrés Internacional de Comptabilitat va tenir lloc a Barcelona en l'any 1929, coincidint amb l'Exposició Universal. Aquest va ser un esdeveniment important per a l'Associació de Comptables de Catalunya (ACC), que ja havia organitzat el Ier Congrés de Comptabilitat de Catalunya l'any 1926. Organitzar un congrés internacional va significar donar a conèixer a la resta de països l'existència de l'associació i la seva activitat i va comportar el primer pas per la seva internacionalització. Va acollir representants de països europeus i americans, de totes les regions espanyoles i de gairebé totes les províncies catalanes. Es van tractar els temes econòmico-comptables del moment.

Les conclusions del Congrés surten de les obtingudes en el desenvolupament de cada una de les seccions en què es va organitzar. De la primera secció, que tractava sobre els aspectes relacionats amb la unificació de criteris comptables, es va acordar la necessitat d'unificar la terminologia i les regles generals comptables, i que les empreses presentessin una mateixa fórmula esquemàtica del balanç per a cada empresa i en els diferents períodes. En el cas d'haver-hi alguna modificació, s'hauria d'incloure una nota explicativa del fet. Per a grups d'empreses amb característiques similars, es va proposar que la fórmula de balanç-tipus fos similar. Finalment, es va proposar establir l'ordenació de les partides de l'Actiu i el Passiu en funció del grau de disponibilitat o exigibilitat, sense especificar si el criteri a aplicar havia de ser creixent o decreixent. I tot i intuir la necessària correlació entre les dues magnituds, no s'hi feia referència expressa.

A la secció segona, que tractava sobre la imputació de les despeses als costos de fabricació, es va proposar que en formessin part els interessos del capital emprats en el procés i l'amortització de l'immobilitzat a mesura que es desenvolupi el procés. Es van proposar diferents criteris d'imputació de les despeses.

A la secció tercera, en la que la temàtica era el control de les comptabilitats, es va acordar la necessitat d'unificar els diferents sistemes comptables i es va fer una proposta de creació de l'*Instituto de Censores Jurados de Cuentas*, i alhora que hi hagués llibertat per a escollir el censor de comptes, sempre que estigués inscrit a l'Institut. Finalment, es va proposar la obligatorietat de fer l'informe i el certificat dels balanços de les societats amb capital dividit en títols, així com aquelles altres en què es formulí a petició de part.

La comptabilitat de les entitats públiques era el tema de la secció quarta. Aquesta secció va proposar la utilització del mètode la partida doble a tots els organismes públics, la creació de cossos tècnics a tots els països participants en el congrés, per a desenvolupar les seves funcions, i la recollida, en un centre oficial, de la situació i resultats de totes les comptabilitats públiques.

La secció cinquena va dissertar sobre la doctrina comptable. La principal conclusió va ser la de considerar la coincidència en el fons de les tres doctrines comptables del moment, i que la diferència radicava en la forma d'exposar-les. Per altra banda, es va veure la conveniència de seguir els estudis de cada una de les tres doctrines fins a arribar a una doctrina general que unifiqués les tres posicions, de manera que aquesta doctrina general fos possible adoptar-la per a l'exposició de la Comptabilitat.

En la secció sisena es va tractar del paper de l'expert comptable en les relacions internacionals i van proposar que, en litigis entre diferents països, els Tribunals reconeguessin els certificats sobre assentaments en llibres comptables, i que els governs dels països adaptessin la legislació corresponent a aquesta proposta.

Finalment, en la secció setena, que recollia els aspectes generals no inclosos en les seccions anteriors, es va proposar que es constituís en cada país una federació d'entitats dedicades a l'estudi de les qüestions comptables, i que aquestes federacions estiguessin representades a l'*Association Internationale de Comptabilité* (AIC). Aquestes federacions havien d'estudiar les qüestions comptables, unificar les expressions més comuns, i tenir un criteri homogeni en les diferents legislacions. També es va proposar utilitzar els llibres comptables fets amb fitxes o els llibres amb fulls mòbils fins que no es fessin els canvis legislatius corresponents. El Balanç i el Compte de Resultats havien de ser obligatoris per les societats de capitals, i en tots els països. Finalment van acordar participar i adherir-se a la Confederació Internacional de Treballadors, i difondre els acords presos en el Congrés.

Les limitacions de l'estudi, com a tota primera capbussada en un tema històric, és ben previsible. La dificultat en trobar documents originals que donin més informació del desenvolupament del Congrés és una primera limitació, de la mateixa manera que succeeix en gran part dels Congressos organitzats per l'AIC. Alguns documents van desaparèixer durant la guerra civil espanyola i durant la segona guerra mundial, d'altres són de difícil accés. En altres circumstàncies, quan hi ha informació disponible, segons del document que s'estudiï, la informació és contradictòria amb altres documents. Aquest és un aspecte comú a tots els estudis fets fins el dia d'avui. Una segona limitació, doncs, ve donada per la manca de documentació disponible.

Un estudi més aprofundit, tant dels continguts tractats en les sessions del Congrés en relació amb el context econòmic-social seria una bona continuació a la feina iniciada en aquesta contribució. També contextualitzar les aportacions fetes pels comptables catalans, tan dels organitzadors com dels ponents, en relació al desenvolupament de la ciència comptable del moment. Una bona continuació al treball iniciat pot ser fer un estudi més complet del contingut de les ponències, destacant les aportacions

rellevants fetes i si han transcendit en futurs congressos i en el desenvolupament de la comptabilitat, així com els aspectes relacionats amb el context economic-social del moment en què es va fer el congrés.

Així mateix, es podria posar l'accent en l'assistència i contribució dels membres de l'ACC en l'organització i les activitats de l'AIC, i en la participació en els següents congressos internacionals, així com en les activitats de l'ICA i en els seus congressos internacionals, analitzant-ne les aportacions que hagin pogut fer com a autors i participants. Tot això complementaria la visió més internacional de l'ACC.

En resum, com a futures contribucions es podria analitzar les aportacions fetes pel desenvolupament de la professió comptable per part dels membres de l'ACC a nivell nacional i internacional, conèixer la influència rebuda d'altres organitzacions i comptables d'altres latituds i països, així com contextualitzar l'entorn econòmic-cultural dels membres actius de l'ACC i la seva activitat professional. Aquest treball podria formar part d'un altre de més abast, com seria l'estudi de la història de la Comptabilitat a Catalunya.

Finalment, afegir de que es té constància de la participació espanyola en tots els congressos organitzats per l'AIC, des de l'any 1926, a Brussel·les, fins el de París del 1948, i en els congressos de l'ICA del 1926 a Amsterdam i 1938 a Berlín, (Lemarchand et al., 2008). Els treballs dels professors Carmona (2004) i de Hernández-Esteve (1995), entre molts d'altres, poden ajudar a aprofundir en aquesta tasca.

Referències

- Amat, M. (2014) Associació de Comptables de Catalunya (1924-1940). *Revista de Catalunya*, 288, 73-84.
- Associació de Comptables de Catalunya (1929). *Organització. Revista Tècnica d'Administració i Comptabilitat, Portaveu de les Aspiracions del Comptable. Associació de Comptables de Catalunya. Barcelona*, 53-54.
- Asociación de Contables de Cataluña (1929). *VIº Congreso Internacional de Contabilidad. Llibre del Congrés. Barcelona*.
- Carmona, S. (2004). Accounting history research and its diffusion in an international context. *Accounting History*, 9(3), 7-23. <https://doi.org/10.1177/103237320400900302>
- De Beelde, I. (2003). The development of a Belgian Accounting Code During the first half of the 20th century. *The Accounting Historians Journal*, 30(2), 1-28.

- Delaporte, R. (1930). *Le VIe Congrès International de Comptabilité*, Bulletin de la Compagnie des chefs de comptabilité, 52, 885-886.
- Félix, E.E. (2011a). Paul Otlet (1868-1944) et l'Association Internationale de Comptabilité AIC. *Groupement Francophone des Professionnels de la Comptabilité*, 4, 10-12.
- Félix, E.E. (2011b). Paul Otlet (1868-1944) et le deuxième Congrès International des Sciences Comptables de Charleroi en 1911. *Groupement Francophone des Professionnels de la Comptabilité*, 3, 11-13.
- Félix, E.E. (2012). *Paul Otlet (1868-1944) et la comptabilité: La Classification Décimale Universelle (CDU), les schémas et diagrammes et leur emploi en comptabilité, l'Association Internationale de Comptabilité (AIC)*. Available online at: <http://www.bureaufelix.be/QS/default.asp?iID=KMGJI&item=MIHJD#MIHJD>
- Forrester, D.A. (1992). Historia revisada de los Congresos Internacionales de Contabilidad. *Revista Española de Financiación y Contabilidad*, 72, 527-549.
- Forrester, D.A. (1996). European Congresses of Accounting: A review of their history. *European Accounting Review*, 5(1), 91-104. <https://doi.org/10.1080/09638189600000005>
- Hernández-Esteve, E. (1995). A review of recent Spanish publications in accounting, business and financial history. *Accounting, Business & Financial History*, 5(2), 237-270. <https://doi.org/10.1080/09585209500000041>
- Lemarchand, Y., Nikitin, M., & Zimnovitch, H. (2008). International congresses of accountants in the twentieth century: A French perspective. *Accounting, Business & Financial History*, 18(2), 97-120. <https://doi.org/10.1080/09585200802058495>
- Mommen, M.H. (1957). *Le plan comptable selon différentes formes d'expressions et son aboutissement International* (Volums I i II). Brussels: Cambel Ed.
- Most, K.S. (1962). *Uniform Cost Accounting*. London: Gee.
- Ouriemmi, O. (2015). Le Schéma Universel de Comptabilité de Paul Otlet (1901): Le tournant décimal. *Comptabilité-Contrôle-Audit*, 21(3), 93-118. <https://doi.org/10.3917/cca.213.0093>
- Rayward, B. (1991). The case of Paul Otlet, pioneer of information science, internationalist, visionary: reflections on biography. *Journal of Librarianship and Information Science*, 23, 135-145. <https://doi.org/10.1177/096100069102300303>
- Samuels, J.M. (1985). Historical Nuggets. *The Accounting Historians Journal*, 12(1), 99-105.

Annex A

Intervenció del Sr. Fernando Boter en la sessió de la Comissió Cinquena.

Acto seguido se entra en la discusión de los acuerdos de la Comisión quinta, bajo la Presidencia. de Monsieur Paquet, quien cede la palabra al Secretario de la Ponencia Sr. Gardó, el cual lee las recomendaciones aprobadas por la Comisión.

Monsieur Delaporte, después de leerlas en francés, fundamenta y apoya dichas recomendaciones, haciendo resaltar la importancia de los trabajos lle vados a cabo para la fijación de una doctrina contable.

El Sr. Fernando Boter hace uso de la palabra en francés y se expresa en los siguientes términos :

“Je dois avouer, Messieurs, pour commencer, que je suis partisan de l'exposition de la Doctrine comptable sur la base de la théorie personnaliste classique.

J'entends par théorie classique celle qui, vers la fin du XVIe siècle, fut exposée, non pas inventée, par Paciolo, bien que cette exposition ait alors eu une forme indéniablement très rudimentaire. En quelques mots, on peut résumer cette théorie comme suit : l'entreprise est une personne différente de la personne du commerçant gérant et capitaliste ; l'ensemble des biens, valeurs et choses composant le capital de cette entreprise doit être considéré par des groupements, par des comptes ; chaque compte doit être considéré comme une personne pouvant être débiteur (lorsqu'il reçoit une valeur de sa propre classe) et créateur (lorsqu'il donne une valeur de sa classe).

Je ne comprends pas dans la théorie classique les modifications plus ou moins heureuses et compliquées, exposées postérieurement surtout par des auteurs français.

On fait à cette théorie personnaliste deux objections, surtout, dont il faille tenir compte d'abord, qu'elle est ancienne, ensuite, qu'elle repose sur une fiction.

L'argument suivant lequel cette théorie est ancienne ne peut avoir aucun poids. En l'acceptant, il faudrait admettre la théorie troublante d'après laquelle il faut changer continuellement d'avis au fur et à mesure que les théories vieillissent. D'autre part, cela signifierait que l'on pourrait user du même argument dans quelque temps contre toutes Tes théories soi-disant modernes.

La deuxième objection est vraie. Mais la comptabilité ne doit pas en avoir honte ; elle ne doit pas croire que, de ce fait, elle ne puisse aspirer à mériter la considération de science. Lie postulat d'Euclide, les

idées de zéro, infini, atome, cellule, etc., servent de fondement à plusieurs sciences, bien qu'il y ait des discussions et des contestations au sujet de ces notions-là.

Mais c'est que la fiction de la personnalité des comptes n'est qu'un conventionnalisme ressortissant de la nature même des opérations commerciales. En effet: si A et B constituent une société anonyme, l'ensemble de choses et de valeurs qui composent son capital forme une personne capable de réaliser toutes sortes d'actes et de contrats (conviction et fiction légales que la comptabilité ne peut ni discuter ni refuser). Dans une société collective ou commandite, la, personnalité de l'entreprise est également différente de celle des associés bien que ceux-ci n'aient pas la même responsabilité. Par conséquent, la réalité commerciale (réalité conventionnelle, si l'on veut) nous donne déjà le fait d'un ensemble de choses considéré comme une personne ; la théorie classique se borne à avancer un peu plus (dans le même principe), et elle personnifie chacun des groupes (comptes) que l'on peut faire avec les choses composant l'ensemble.

Cette fiction suivant laquelle un ensemble de choses est considéré comme une personne n'apparaît pas seulement dans la réalité commerciale moderne. Aux temps des Romains, déjà, la réalité civile et ordinaire imposait l'existence de l'hoirie vacante, soit un ensemble de choses dont, pour le moment, on ignorait le propriétaire ou l'héritier mais qui pouvait réaliser des actes et des contrats.

Même de nos jours, certes, il n'est pas bien clairement établi le fait de cette distinction lorsqu'il s'agit d'un commerçant individuel. Mais précisément, la tendance la plus moderne tâche de donner une vie légale à la séparation du commerçant individuel de son entreprise (Fonds de Commerce, Firma, etc.). Il en ressortirait donc que lorsque cette tendance viendrait à aboutir, cette théorie classique, blâmée d'être arriérée et vieillie et de ne constituer qu'une fiction, serait le dernier mot de la réalité, au grand étonnement de ceux qui s'en sont écartés.

Je dois manifester, Messieurs, pour terminer, que les études et les travaux de certains auteurs distingués ayant formulé des théories différentes ou adverses à la théorie classique, ne doivent être nullement considérés comme des essais sans portée ou inutiles; ils contribueront, tous, à élargir les horizons de notre science et à en faire voir des aspects insoupçonnés. Ce sont là des explorations qui nous permettent de nous assurer de la solidité de l'édifice où nous travaillons tous. »

Monsieur Maurice Leblanc intervient en el debate hacienda suyas algunas de las consideraciones vertidas por el Sr. Boter y aboga para que se continúe trabajando a fin de llegar a la fijación de una verdadera doctrina contable, que fundamente los principios científicos en que se basa la Contabilidad.

Hace uso de la palabra el Rdo. Fernando Gaya, S. J., para apoyar su tesis basada en principios metafísicos sobre los cuales fundamenta la teoría de la Partida Doble.

Monsieur Paquet resume las diferentes opiniones vertidas por los Señores Congresistas que han tomado parte en las deliberaciones y a continuación se aprueba por unanimidad la proposición que se publica en el lugar correspondiente.

Annex B

Resum de la Conferència del Sr. Vidal y Guardiola

Organizada por el Comité preparatorio del Congreso, antes de que éste terminara, a las siete de la tarde del día II de noviembre, tuvo lugar en el salón de sesiones de la Diputación de Barcelona la anunciada conferencia de D. Miguel Vidal y Guardiola.

En esta conferencia, el señor Vidal y Guardiola desarrolló el tema: «Relaciones de interdependencia entre el progreso contable y el perfeccionamiento de los sistemas tributarios».

Ocupó la presidencia del acto el vicepresidente de la Diputación, sentándose en los demás sitios de la misma los señores Edvino Tomini, Nestor Paquet, René Delaporte y el presidente del Congreso señor Bausili.

El vicepresidente de la corporación provincial abrió el acto, manifestando que ineludibles atenciones del cargo, habían impedido al presidente de la Diputación asistir a la Conferencia y en nombre de la Diputación saludó a los presentes y encomió la importancia del Congreso, así como la del tema de la conferencia.

El presidente del Congreso, D. Andrés Bausili, justificó el hecho de no haber sido consignado el terna en el programa del Congreso y dijo que las conclusiones a que había de llegar el señor Vidal y Guardiola al final de su conferencia podrían seguramente ser sometidas a la Sociedad internacional de Bruselas para que ésta se encargara de proponerlas a la Sociedad de Naciones.

El señor Vidal y Guardiola empezó su conferencia saludando en francés a los congresistas extranjeros y' pidiéndoles le dispensaran continuar en español.

Con referencia a unas palabras del conocido economista y hombre de negocios inglés, antiguo funcionario de Hacienda, Sir. Josia. H. Stamp, dice que todas las profesiones tienen su trascendencia y la de los contables no es pequeña.

Los contables han de realizar grandes esfuerzos para alcanzar la perfección en su doble cometido: organización de la autocrítica de los directores de empresas comerciales e industriales y control de la colaboración económica con administración de intereses ajenos.

Las preocupaciones tributarias son en muchos casos un obstáculo para el progreso de la contabilidad y los esfuerzos legislativos encaminados a dictar normas para garantía de accionistas y acreedores habrían tenido un éxito muchísimo más rotundo si los contables no se hubiesen visto nevados por la fuerza de las cosas a la organización de una contabilidad de defensa contra el Fisco.

El problema de la moralidad tributaria, en estrecha dependencia con el nivel de cultura de cada país, es de tan difícil solución que no valdría la pena de preocuparse de él si no estuviesen envueltas en el mismo graves cuestiones de justicia social.

El avance de los impuestos directos ha colocado la contabilidad industrial y comercial en el centro del interés para la liquidación de cuotas contributivas y han sido hasta ahora vanos todos los proyectos encaminados a establecer un sistema moderno de impuestos directos que no se apoye en los datos suministrados por una buena contabilidad.

La resistencia del contribuyente no siempre tiene el carácter de fraude; muchas veces es legítima defensa. Y en interés general, conviene que esto último desaparezca.

La lucha entre el legislador y el contribuyente se plantea de modo muy distinto según sean los conceptos teóricos y la práctica contable en que se apoye el legislador. La situación más desagradable se produce cuando el Fisco no tiene un criterio uniforme para todas las personas y entidades con personalidad propia en la vida económica.

Alude a las teorías de Schanz y Einaudi y sobre la base de una comparación entre los impuestos directos ingleses y norteamericanos, alude al aspecto contable de las definiciones tributarias del rédito imposible.

El sentido común de un buen contable tiene resuelto el problema hace muchos años, ya que jamás acepta como beneficio líquido lo que está afecto a gastos, cargas, compromisos, etc. presentes o futuros. Siguiendo las normas de ese sentido común se podrá encontrar fácilmente un equilibrio entre la

tendencia del Estado a corregir los abusos y hasta los delitos cometidos a través de la contabilidad y la tendencia del Fisco a evitar el fraude.

La contabilidad moderna, para ser útil a la sociedad no necesita convertirse en Celestina del fraude. Pero, en cambio, debe transformar, modernizar y dar sentido práctico a las legislaciones tributarias.

El problema de las amortizaciones es uno de los más delicados y no es casual la coincidencia de que una de las legislaciones más benévolas sea la del país más adelantado, los Estados Unidos.

La legislación tributaria de todos los países puede en definitiva calificarse de buena o de mala, según fomente o entorpezca el proceso de capitalización, tanto en las economías individuales como en las colectivas.

Un impuesto sobre las utilidades puede pecar contra ese principio gravando con exceso los fondos de amortización correspondientes al agotamiento físico, al desgaste material y al desgaste económico del Activo. Puede pecar también contra ese principio tratando con exagerado rigor los aumentos de valores del Activo contabilizados pero que no se reparten si no que se destinan a toda clase de fondos de compensación.

Muy necesaria es una revisión de todos los impuestos que gravan la circulación de la riqueza de los momentos en que ésta nada produce. Lo es, sobre todo en relación con todo el movimiento de capitales a que da lugar la racionalización y concentración de empresas.

Resume su conferencia diciendo que la base para una concordia entre las dos tendencias contables de defensa del Fisco y de defensa del contribuyente, podrían ser: 1), aplicación de las mismas normas de contabilidad a todas las personas y entidades sometidas a impuesto directo ; 2), imposición rigurosa de los beneficios distribuidos, aunque sea a través de toda clase de procedimientos de disimulo; 3), liberación tributada de los movimientos de riqueza puramente formales, y 4), adaptación del gravamen sobre reservas y fondos de amortización, al origen y destino de cada una de las cuentas.

Sobre la base de la aplicación de estas normas, los Censores de Cuentas, constituidos en Instituto y dentro de un régimen, para ellos indispensable, de libertad de actuación, podrán ser simultáneamente consejeros económicos y tributarios. Y se habrá dado al mismo tiempo un gran paso hacia la desaparición de los defraudadores, porque se habrá empezado la supresión de las víctimas inocentes de una reglamentación tributaria desconsiderada.

Mr. Piquet, delegado de la Sociedad de Bruselas, levantose para expresar que había oído con sumo agrado la interesante disertación del conferenciante, cuyas conclusiones transmitía a sus colegas, asegurando que serían presentadas oportunamente a la Sociedad de Naciones. Terminó haciendo un cumplido elogio de la interesante misión de expertos contables.

Intangible Capital, 2017 (www.intangiblecapital.org)

Article's contents are provided on an Attribution-Non Commercial 3.0 Creative commons license. Readers are allowed to copy, distribute and communicate article's contents, provided the author's and Intangible Capital's names are included. It must not be used for commercial purposes. To see the complete license contents, please visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>.